

Riksdagens protokoll

2012/13:56

Onsdagen den 23 januari

Kl. 09.00 – 12.48

16.00 – 16.03



Protokoll
2012/13:56

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 17 januari.

2 § Ny riksdagsledamot

Upplästes och lades till handlingarna följande från Valprövningsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot

Till Valprövningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Erik Ullenhag (FP) utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 22 januari 2013 sedan Nyamko Sabuni (FP) avsagt sig uppdraget.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nye ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen (2005:837).

Stockholm den 22 januari 2013

Marianne Eliason
ordförande

/Mattias Andersson
sekreterare

3 § Anmälan om ersättare för statsråd

Talmannen meddelade att *Anna Steele* (FP) skulle tjänstgöra som ersättare för statsrådet Erik Ullenhag (FP) från och med den 23 januari tills vidare.

4 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Maria Lundqvist-Brömster* (FP) avsåg sig uppdraget som suppleant i socialförsäkringsutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

5 § Anmälan om kompletteringsval till socialförsäkringsutskottet

Talmannen meddelade att Folkpartiet liberalernas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Ulf Nilsson som suppleant i socialförsäkringsutskottet.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i socialförsäkringsutskottet
Ulf Nilsson (FP)

6 § Utökning av antalet suppleanter i kulturutskottet

Valberedningen hade enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag tillstyrkt att antalet suppleanter i kulturutskottet skulle utökas från 28 till 29.

Kammaren medgav denna utökning.

7 § Val av extra suppleant i kulturutskottet

Företogs val av extra suppleant i kulturutskottet.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i kulturutskottet
Maria Lundqvist-Brömster (FP)

8 § Ledighet

Talmannen meddelade att *Fredrik Malm* (FP) ansökt om ledighet under tiden den 15 februari–14 augusti.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Gulan Avcı* (FP) skulle tjänstgöra som ersättare för statsrådet Birgitta Ohlsson (FP) under Fredrik Malms (FP) ledighet.

Talmannen meddelade att *Roger Tiefensee* (C) ansökt om ledighet under tiden den 25 mars–2 juni.

Prot. 2012/13:56
23 januari

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Inger Fredriksson* (C) skulle tjänstgöra som ersättare för *Roger Tiefensee* (C).

9 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2012/13:FPM49 Direktiv om marin utrustning *KOM(2012) 772* till trafikutskottet

2012/13:FPM50 Driva Europas tillväxt digitalt *KOM(2012) 784* till trafikutskottet

10 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Motioner

2012/13:Ub7 och Ub8 till utbildningsutskottet

2012/13:Ju9 till justitieutskottet

2012/13:T12 till trafikutskottet

11 § Vissa utredningsbehov med anledning av Panaxias konkurs

*Vissa utredningsbehov
med anledning av
Panaxias konkurs*

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2012/13:FiU19

Vissa utredningsbehov med anledning av Panaxias konkurs (framst. 2012/13:RB3).

Anf. 1 JÖRGEN HELLMAN (S):

Herr talman! Jag tänkte inte kommentera själva förloppet i Panaxia-konkursen, vems fel det var, eller den rättsliga prövningen. Det är inte riksdagens roll.

Vi socialdemokrater är mycket bekymrade över samhällets utsatthet när det gäller kontanthantering. I motioner av de socialdemokratiska riksdagsledamöterna Clas-Göran Carlsson, Peter Persson och Anders Karlsson belyses detta på ett bra sätt, och man anser att det behöver göras en översyn av kontanthanteringskedjan för att få ansvaret begränsat till färre departement och myndigheter. Ansvaret för tillsynen inom kontanthanteringskedjan är mycket splittrat, och denna splittrade bild har sannolikt bidragit till att Panaxiaskandalen kunnat inträffa.

Banker och fondbolag står under tillsyn av Finansinspektionen men inte värdetransportföretagen trots att de hanterar stora summor pengar. Det måste naturligtvis till ett nytt regelverk, tillståndsgivning och tillsyn av värdetransportföretagens kontanthantering för att undvika liknande händelser i framtiden.

Utskottet anser i likhet med Riksbanken att kontanthantering i Sverige måste utredas. Utredningsarbetet bör ha en bred ansats och ett helhetsperspektiv. Arbetet måste komma i gång omgående, och utredningen måste arbeta skyndsamt. Stora värden står på spel om fler av dessa företag går i konkurs. I utredningen måste också ansvarsfrågorna belysas på ett tydligt sätt.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 2 JÖRGEN ANDERSSON (M):

Herr talman! Det är viktigt med en fungerande kontanthantering. Även om elektroniska betalningar blivit allt vanligare och sådana också uppmuntras i allt större utsträckning är det fortfarande en betydande del av transaktionerna som utgörs av ren kontanthantering. Därför är det viktigt att ett stort förtroende upprätthålls för hela kontanthanteringskedjan, mellan banker och handeln och mellan handeln och kunder. Ett gott affärsklimat är helt beroende av detta.

De misstänkta oegentligheter som föregick indragningen av tillståndet och sedermera konkursen i Panaxia har blottlagt brister i systemet. Vare sig det är rena brottsliga handlingar eller inte som ligger bakom i just det fallet har händelsen väckt frågor om eventuella risker i betalningsmedelsförsörjningen.

Går det då att skydda sig mot alla eventualiteter? Det vet vi inte, men vi vill ha svar på om det går att förbättra hanteringen och tillsynen. Vi vill säkerställa att allt som går att göra för att förbättra hantering och tillsyn undersöks och analyseras. Vi vill veta om regelverk och tillsyn är till fyllest i dag eller om ändringar bör komma till stånd ur ett helhetsperspektiv. Förtroende och tillit till betalningsflödena i alla deras former måste upprätthållas. Hela samhällsekonomin betjänas av detta.

Ett enigt finansutskott tillstyrker därför den framställan som Riksbanken gör till riksdagen. Vi har fått information från regeringen om att en kartläggning redan har genomförts vad gäller de frågor som rör kontanthantering och att denna kartläggning haft till syfte att försöka klargöra gällande regelverk och praxis samt att försöka få en bild av vilka eventuella brister som möjligen bidragit till den uppkomna situationen, alltså Panaxiadebaclet. Denna kartläggning ska dessutom ligga till grund för det utredningsuppdrag som kommer att initieras.

Utan att föregripa utredningsuppdraget i alltför stor utsträckning vill jag lyfta fram några aspekter från utskottets sida. Vi menar att regeringen bör ha en bred ansats i den eller de utredningar som tillsätts. Just för att kontanthanteringskedjan är komplex och för att många aktörer är inblandade, både offentliga och privata, är det viktigt med ett helhetsperspektiv.

Låt mig nämna några viktiga ansatser i utredningsarbetet. Ansvarsfrågan bör lyftas upp och analyseras. Utredningen bör svara på vilka krav som ska ställas på tillstånd och tillsyn. Ett annat viktigt perspektiv är att analysera vilka risker som är förknippade med kontanthantering och vilka störningar som skulle kunna uppstå i betalningsflödena vid eventuella fallissemang.

Många aktörer är som sagt inblandade. Det är därför viktigt att det finns en tydlighet i vem som har ansvar för vad, att respektive aktör vet sin roll och känner till sina befogenheter och förpliktelser.

Herr talman! Till sist vill jag med anledning av de brister, eller kanske hellre med anledning av de risker, som uppenbarats i den här frågan understryka vikten av att en utredning tillsätts skyndsamt. Jag vill också poängtera att utskottet av samma anledning uttalat en förväntan om en rimlig utredningstid. Jag ser med tillförsikt på detta då en kartläggning av frågan redan initierats och genomförts på Finansdepartementet och utredningsarbetet per definition således har påbörjats.

Herr talman! Låt mig avsluta med att yrka bifall till utskottets förslag till beslut.

Anf. 3 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Det finns nästan alltid en fråga innan frågan uppkommer. Den Panaxiasandal som diskuterades och fyllde medierna under några veckor hade någonting i sig innan, nämligen en trend med avregleringar. Samhället går ifrån sitt ansvar och lägger ut det på privata aktörer i avsikt att slimma kostnaderna så mycket som möjligt. Jag vill påstå att det var där den fråga uppstod som finansutskottet i dag nöjaktigt hanterar i ett betänkande, nämligen frågan om att se över hela denna kedja av hantering av värdepapper. Tidigare låg samhällsansvaret och kontrollen på Riksbanken och i övrigt på bankerna.

Jag tror att den enskilde bensinhandlaren, tobakisten eller livsmedels-handlaren verkligen kände sig säker när kontanterna hämtades på plats och skulle levereras för att så småningom utgöra betalning för de varor man inköpt. I stället var det hundratals miljoner som rullade i väg till andra, som nu är föremål för brottsutredning. Man hade inte skydd av någon finansinspektion. Man hade ingen insättningsgaranti eller något annat skydd. För åtskilliga enskilda näringsidkare levde faktiskt frågan om konkurser, avveckling av verksamheter och tragedier.

Riksdagen bör noga analysera och reflektera över frågan som uppkom före denna fråga, nämligen att avregleringar utan analys liksom privatiseringar i avsikt att slimma kostnader också har ett pris. Ibland blir det priset orimligt. Kanske skulle detta betänkande om utredning av hanteringen ha skrivits långt innan. Då hade den fråga som i dag diskuteras aldrig uppstått.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

12 § Personalliggare för tvätteribranschen

Föredrogs

skatteutskottets betänkande 2012/13:SkU14
Personalliggare för tvätteribranschen (prop. 2012/13:34).

Anf. 4 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Herr talman! Skatteutskottets betänkande nr 14 består av två delar. Den första delen är okontroversiell och handlar om att systemet med personalliggare, eller närvaroliggare, ska utvidgas till tvätteribranschen från och med den 1 april i år. Om detta är utskottet överens.

Den andra delen är mer kontroversiell. Där föreslår de fyra oppositionspartierna i ett gemensamt tillkännagivande att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om personalliggare också för byggbranschen, och det i så god tid att de nya reglerna kan träda i kraft under 2013. Vidare uppmanas regeringen att lämna förslag om månadsuppgift om anställdas löner och skatter. Där vill man att de nya reglerna ska träda i kraft den 1 januari 2014.

Jag ska kort säga något om bakgrunden. Företagare inom restaurang- och frisörbranscherna är sedan januari 2007 skyldiga att föra personalliggare där de löpande dokumenterar vilka som jobbar i verksamheten. När som helst kan Skatteverket komma på oväntat besök och kontrollera att det förs personalliggare.

I propositionen som ligger till grund för det här betänkandet går regeringen ytterligare steg för att motverka svartjobb och skattebrott. Skyldigheten att ha personalliggare utvidgas som sagt från den 1 april i år till att omfatta också tvätteribranschen. Däremot vill regeringen avvakta med byggbranschen, eftersom det ursprungliga utredningsförslaget fick så tung remisskritik.

Det är detta kritiserade utredningsförslag som debatten på sätt och vis handlar om. I en interpellationsdebatt före jul om personalliggare i byggbranschen påminde jag socialdemokraten Hans Olsson och kammaren om att remissinstanserna underkände den utredningen. Den ansågs inte hålla måttet.

Byggnads tyckte till exempel att det var märkligt att utredaren hade fokuserat på tillämpningsproblemen i stället för att föreslå lösningar på problemen, så att även byggbranschen skulle kunna omfattas av systemet med närvaroliggare. LO var missnöjt med att ROT-jobben undantogs från kravet på personalliggare. Svenskt Näringsliv konstaterade att utredarens slutsatser saknade stöd i utredningens egen utvärdering. Och så vidare.

Bryr sig Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet om detta? Inte alls! I stället har partierna nu skrivit ihop sig om två tillkännagivanden.

Från början krävde man att den hårt kritiserade utredningens förslag skulle ligga på riksdagens bord redan den 31 mars i år. Sedan insåg man att kravet var totalt orealistiskt – vackert så! Nu nöjer man sig med ikraftträdande någon gång under året.

I ett pressmeddelande från i måndags dömer Sveriges Byggindustrier ut också den tidsplanen som orealistisk. Det måste först redas ut vad som är en arbetsplats, vilken verksamhet som ska omfattas och vem som ska

ha ansvaret, säger Sveriges Byggindustriers vd Ola Månsson i en kommentar. Jag håller med Månsson, och jag tror att byggnadsarbetarna också gör det. Lagstiftning som stressas fram fungerar sällan bra i praktiken.

Just därför är det välkommet – men kanske aningen snopet för oppositionen, vad vet jag – att Finansdepartementet i dagarna har beslutat att tillsätta en särskild utredning om kontrollsystem och minskat svartarbete inom byggbranschen. Det är ett initiativ som i går applåderades av VVS-företagen med ord som ”glädjande”, ”steg i rätt riktning för att skapa sunda konkurrensförhållanden” och så vidare.

Herr talman! Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet begär också att regeringen under året ska presentera förslag om månadsredovisning av anställdas skatter och arbetsgivaravgifter. I det fallet slår man in öppna dörrar, för det arbetet pågår för fullt inom Regeringskansliet, och en proposition i ämnet är aviserad redan till den 26 mars. Lagstiftningen bör rimligen kunna vara på plats den 1 januari 2014, precis som oppositionen begär i sitt tillkännagivande.

Det finns egentligen inga åsiktsskillnader i skatteutskottet om det angelägna i att motverka svartarbete och skattefusk. De fyra oppositionspartierna vet att regeringen gör vad den kan för att vidta åtgärder mot svartjobb i byggbranschen. Man vet att regeringen arbetar med att ta fram ett rättssäkert, effektivt och praktiskt genomförbart kontrollsystem i byggbranschen. De fyra oppositionspartierna vet också att det i Regeringskansliet pågår ett arbete med att ta fram förslag om månadsredovisning på individnivå.

Ändå väljer Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet att med gemensamma krafter slå in öppna dörrar. Detta är naturligtvis ett spel för gallerierna. Det förvånar mig mycket att Socialdemokraterna tar så lätt på beredningsprocesser och lagstiftningsarbete som man gör när det gäller kontrollsystem i byggbranschen.

Herr talman! Jag är kanske kvar i ett gammaldags tänkande, men jag inbillar mig att Socialdemokraterna har hyggligt många väljare i byggsektorn. Varför vill man då stressa fram en bristfällig lagstiftning i stället för att invänta regeringens förslag till ett praktiskt tillämpbart och rättssäkert kontrollsystem just för dem som jobbar i byggbranschen?
(Applåder)

Anf. 5 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Som reservant är man alltid särskilt intresserad av majoritetens argument. Jag ska strax komma till dem.

När jag ser herr talmannen kommer jag att tänka på en av hans företrädare, närmare bestämt Ingemund Bengtsson. Han var en av riksdagens genom tiderna bästa historieberättare, i klass med Karl Erik Eriksson i Arvika. Finessen var att de alltid höll sig till sanningen.

Vid något tillfälle efter valet 1976 befann han sig på en socialdemokratisk resa i Värmland i den fina orten Hällefors. Då började Ingemund Bengtsson berätta om hur det verkligen hade varit på den tiden han var arbetsmarknadsminister.

Vid ett tillfälle hade dörren till konseljen öppnats. Jag vet inte om det var under Gustaf VI Adolf eller Carl XVI Gustaf. In hade stormat stats-

rådet Carl Lidbom. Då hade Rune Johansson i Ljungby sagt: Tag betäckning, för nu kommer Calle med ett nytt lagförslag!

Herr talman! Detta betänkande är en direkt följd av det. Det finns ingen ordentlig beredning gjord. Det är det viktigaste. Vi har här under flera år fått höra två linjer från den politiska oppositionen. Den ena är att förslagen är illa underbyggda och kommer för fort. Den andra är att det går för långsamt, men fortfarande är det illa underbyggt.

De två linjerna går inte ihop. När det gäller lagstiftning måste man vara precis. Det är man inte i det förslag som Socialdemokraterna lägger fram här.

Herr talman! Under beredningen begärde jag i anledning av Socialdemokraternas motion att de skulle precisera exakt vad det var de ville. Precis som Maria Abrahamsson har berättat här tidigare retirerade Socialdemokraterna med ryggen före och ändrade datum och så vidare för när det skulle träda i kraft.

Det gjorde de av den anledningen att de inte kunde prestera en exakt lagstiftning. De begär bara att vi andra ska införa det som de inte själva kan göra. Det är i samma anda som en del annan lagstiftning som ni kanske med rätta har klagat på och sagt inte är precis och inte är tillräckligt förberedd.

Det vill ni att regeringen ska införa. Det tycker jag inte att man ska bifalla. Däremot är syftet detsamma, precis som Maria Abrahamsson sade här. Vi vill ha en bra lagstiftning på området. De två linjerna går inte ihop, vilket man ser när man läser i majoritetstexten.

Det ska bli intressant att se och höra byggnadsombudsmannen Anders Karlsson utveckla detta senare. Det står i texten: Detta bör inte vara något svårt problem att lösa. Men det är inte så lätt.

Här på morgonen råkade jag åka förbi en byggarbetsplats. Den heter Norra länken. Det är en ganska stor arbetsplats. Jag lade märke till följande företag som hade skyltar uppsatta. Frågan är: Vad är en byggarbetsplats för någonting, och vem är byggarbetsgivare?

Där fanns Ramirent, någonting som heter Potain, Veidekke, Peab, som tydligen var huvudentreprenör, och NCC. Det fanns också ett företag som hade sloganen Vi lyfter och bär, något som heter LBC och Docupartner. Överallt fanns det något som hette Svensk Bevakningstjänst. Det hade jättemånga skyltar där. Det fanns ett it-företag som hette Pramit, en entreprenör som hette Züblin PIR och Cramo. Inne på området fanns det också något väldigt intressant som hette Widrikssons Åkeri.

Frågan så småningom till Anders Karlsson är: Vem är arbetsgivare på den här arbetsplatsen, och vad är arbetsplatsen? Det är väldigt viktigt att veta vem som bär ansvaret för vad om man ska ha en precis lagstiftning. Jag vill särskilt veta detta om Widrikssons Åkeri, som hade körningar. Hör vederbörandes anställda till arbetsplatsen eller inte? Vad exakt är arbetsplatsen i detta utdragna bygge som omfattar flera kilometer?

Det är sakliga problem som finns med det krav som Socialdemokraterna ställer. Det som skiljer sig från det vi diskuterar, nämligen tvätteribranschen, frisörer och så vidare, är kvittosystemet. Allting annat är förenat med kvitto. Men Widrikssons Åkeri har inga kvitton när det kör in detta. Det har säkert körjournal och allt möjligt. Men alla de andra företagen får inte kvitton som vi har ställt krav på i alla andra lägen.

Det är den väsentliga skillnaden. Det måste redas ut innan man kan göra någonting åt detta. Det är väldigt klokt av regeringen att man inte skyndar fram med den oprecisa lagstiftning som Socialdemokraterna själva har valt att skjuta upp i tiden.

Allra sist vill jag säga några ord om majoriteten. Det finns två motioner som ni vill ha bifallna, den socialdemokratiska och den vänsterpartistiska. Jag förstår att Miljöpartiet ofta följer de andra partierna. Men det är ändå väldigt intressant politiskt att notera att Sverigedemokraterna i den här frågan tidigare inte har haft någon enda åsikt. De har ingen motion, och de har såvitt jag hört aldrig yttrat sig i den här frågan. De väljer nu att gå på Socialdemokraternas linje. Jag gratulerar till det sällskapet.

Herr talman! Det ska bli intressant att höra vad Anders Karlsson har att säga om Widrikssons Åkeri AB.
(Applåder)

Anf. 6 KARIN NILSSON (C):

Herr talman! Tack, Maria och Gunnar, för väldigt bra inlägg! Jag ska se om jag kan hitta fler infallsvinklar. Jag tror att jag kan det.

När vi tittar på personalliggarna i tvätteribranschen ser jag inga som helst problem. Det är okej och ett bifall. När det gäller punkt 2 är det en helt annan problematik. Trots att vi har ett betänkande som heter *Personalliggare för tvätteribranschen* gömmer sig frågor där. Det är lurigt när vi får in motioner om helt andra saker som ska hastas fram.

Här finns motioner som gäller byggbranschen. Det är en bransch som dras med problematik där det finns svartarbete och illojal konkurrens. Byggbranschens arbetsgivare och fackförbund är överens om att det krävs åtgärder. Så långt är vi överens. Men det är väl drastiskt att föregripa det arbete som sker.

Vad har vi att ta ställning till i dag? Jo, vi har önskemål och visioner. Men har inget innehåll att ta ställning till. Den dag vi tar ställning är det oerhört viktigt att vi tar frågorna riktigt på allvar.

Så sent som i förra veckan fick vi ett underlag för ett utredningsuppdrag, Minskat svartarbete inom byggbranschen. Det hamnade på vårt bord daterat den 16 januari. Det hamnade i min dator för två dagar sedan. Så stor framförhållning har vi när det gäller hur det arbetet ska gå till. Jag är tacksam för att materialet kommer som det gör. Det är också viktigt att vi fördjupar oss i vad som står där.

Man har i utredningsuppdraget plockat fram så mycket som sex olika punkter som man anser vara viktiga att gå igenom och utveckla vidare. Man måste överväga vilka avgränsningar som behövs för att regleringen ska kunna vara rättssäker och genomförbar i praktiken.

Gunnar Andrén gav ett alldeles ypperligt exempel på det. Hur gör man avvägningar då fler företag går in i samma projekt? Vem tar ansvar? Hur lägger man upp det så att det fungerar? Det är inte lika enkelt som i tvätteribranschen, frisörbranschen, restaurangbranschen eller andra ställen där det finns kassaregister och annat som kan hålla ordning på det hela.

Man behöver givetvis också beakta den administrativa bördan. Det uppstår en hel del arbete för att få uppgifterna insamlade och vidarebefordrade, och det ska inte på något vis få belasta mer än vad det gör nytta. Det gäller att ha proportioner i hanteringen.

Man behöver utreda ansvaret och var det ska ligga. Kan det övertas av någon annan arbetsgivare som också har arbetskraft på arbetsplatsen? Hur ska kontrollsystemet vara uppbyggt?

Det är tänkt att förslaget till utredning ska redovisas den 31 januari 2014. Alltså spricker den arbetsplan som finns i Socialdemokraternas förslag till dagens beslut när det gäller formuleringar i utskottsbetänkandet.

Nästa problem, som man också stoppar in i motionerna, som ligger till grund för utskottets beslut och som jag ställer mig tveksam till, är förslaget om månadsuppgifter. Vi fick så sent som vid senaste sammanträdet uppgifter om att den 25 mars kommer en proposition om just månadsuppgifter att avlämnas till riksdagen. Om vi ska fatta beslut om en sådan fråga tycker jag att det är rimligt att vi får en proposition som innehåller detaljerna. Det heter ibland att djävulen bor i detaljerna, och så är det säkert i dessa fall.

Om vi tittar på det underlag som har kommit från utredaren när det gäller månadsuppgifter ser vi att det finns många invändningar från företagsorganisationerna. Såväl Företagarna som Svenskt Näringsliv, LRF med flera är skeptiska till den belastning i form av administrativ arbetsbörda som detta skulle innebära och den mängd kontrolluppgifter som måste in varje månad. Det innebär en dubblering av det som lämnas in i dag. Självfallet ser jag faran med administrativt merarbete.

Jag sitter som ersättare i näringsutskottet. För ett år sedan var jag involverad i den debatt som handlar om regelförenklingsarbetet. Nu sitter näringsutskottet och behandlar både motioner från den allmänna motionstiden och sådana som gäller Riksrevisionens rapport som handlar om regelförenkling för företag. Det är en rätt så diger bibba med motioner, det också. I motionskompendiet finns en partimotion från Miljöpartiet där man uttrycker behov av regelförenkling och att det ska vara enklare och lättare att driva företag. Det är precis de ambitioner som alliansregeringen har. Det är klart att det är lätt att angripa alliansregeringen för att vi inte har uppnått den mängd regelförenklingar som vi har haft som syfte att uppnå när vi har satt ett mål på 25 men har uppnått 7. Men jag tror att det vore på sin plats att leta efter en bruttolista på vad som är uppnått och en lista på vad vi faktiskt har infört när man har plockat tillbaka de miljoner som vi skulle spara i administrativt arbete. Det har kommit lagstiftning om kassaregister, och det har kommit tillkännagivande från oppositionen också när det gäller slutna kassasystem. Nu plockar man fort som sjutton in någonting som inte är färdigutrett och vill få det på plats utan att veta vad det kostar i tid och arbete och hur det över huvud taget drabbar de allra minsta företagen. Utredningsförslaget gör få undantag när det gäller hur de minsta företagen ska klara sig undan den ökade administration som detta skulle innebära. Det gäller att ha en proportionalitet när det handlar om nyttan och arbetsbelastningen.

Just i byggbranschen kan vi självfallet se att man vill skydda seriösa företag. Men när det gäller dessa branscher tycker jag också att det är viktigt att se om man kan skydda seriösa branscher från alltför mycket extraarbete eller merarbete. Man ska titta på det utredningsförslag som är på gång när man får det presenterat på sitt bord och därefter ta ställning till hur vi ska gå vidare.

(Applåder)

Anf. 7 LARS GUSTAFSSON (KD):

Herr talman! Gunnar Andrén brukar underhålla oss med historier från det förflutna. Jag tänkte gå lite längre tillbaka än Gunnar Andrén – till den hellenistiska tiden då man talade om pyrrhuseger. Enligt den grekiska mytologin fanns det en man som hette Pyrrhus och som gav sig in i ett krig. Han vann kriget men omkom själv, höll jag på att säga. Han förlorade egentligen hela kriget, men han lyckades vinna detta slag. Ibland blir det så när man ska ge sig in på komplicerade områden som kräver viss tålmodighet och där många parter som ska kunna känna till det hela är inblandade.

Jag vill hänvisa till ett amerikanskt företag som ligger i New Jersey. Det heter Kanter Auto Products, och det tillverkat delar till veteranbilar. De har en bra slogan: Do it right, do it once! Det innebär att man ska göra rätt från början och göra det en gång så att man inte gör det en massa gånger. Detta gäller också i frågan om byggbranschen.

Herr talman! Jag har ett antal släktingar, inte minst på min frus sida, som jobbar i byggbranschen. De deltar i vissa stora projekt. Jag har frågat dem hur detta skulle vara, vilka kontakter de har med de andra företagen på dessa byggplatser, hur de samverkar och så vidare. Svaret var att de är helt separata. De har ingen koppling med varandra. De har inte samma arbetstider och inte samma perioder. Ibland växlar de mellan byggen och så vidare. Det finns ingen koppling mellan huvudentreprenören och dem som jobbar på platsen. Hur ska man då kunna hålla kontroll på dem som går ut och in på byggplatsen vid olika tider på dygnet eftersom de måste samverka för att få projektet att gå framåt och inte bli stillastående? De ser detta som väldigt svårt.

Med denna insikt om att de moderna byggprojekten har en huvudentreprenör och många underentreprenörer är det ett grannliga arbete att få fram en personalliggare på området. Som jag läste i Dagens Industri i dag borde det vara viktigare att det går riktigt framåt än att det går fort framåt. Så uttrycker man det från byggbranschen. Jag tror även att arbetslagarna skulle vinna på detta.

Om oppositionens förslag, som nu är majoritetsförslag, skulle vinna gehör är risken att man skulle få ett snabbt framtaget förslag som skulle få motsatt verkan mot intentionen och komplicera ett område. Man riskerar lätt att olika företag i olika situationer hamnar i juridiska processer, skattemässigt trubbel och frågeställningar om vad som gäller. Jag tror också att de berörda parter på arbetsmarknaden som har invändningar mot de befintliga förslagen vill att det ska bli rätt från början. Det finns inga delade meningar vare sig politiskt eller inom branscherna om att man vill ha ordning och reda i en bransch som emellanåt präglas av oegentligheter. Ingen vill ha dessa oegentligheter, och de drabbar också helt fel personer. De drabbar dem som har beställt arbetena och dem som jobbar där. Vi vill ha väck oegentligheterna inom branscherna, inte minst inom byggbranschen.

Herr talman! Jag är övertygad om att om viljan hade funnits hade utskottet kunnat enas om en text som poängterar vikten av att få fram ett förslag som är hållbart och som parterna inom byggbranschen kan instämna i. Det skulle ha gått att få sådana skrivningar eftersom en utredare redan är tillsatt och arbete redan är på gång. Jag tycker att datumexercis är mer semantiskt.

Återigen: Jag tror att det blir en pyrrhusseger om man skulle genomföra majoritetsförslaget. Jag hoppas att vi får ett förslag som verkligen håller över tid, och jag är övertygad om att regeringen har insikt och kommer tillbaka till riksdagen med ett hållbart förslag som alla kan acceptera.
(Applåder)

Anf. 8 ANDERS KARLSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i skatteutskottets betänkande SkU14. Jag ser att Gunnar Andrén redan nu tar ett djupt andetag. Betänkandet *Personalliggare i tvätteribranschen* representerar i detta fall inte regeringspartiernas förslag utan oppositionens.

Det finns en enig riksdag bakom förslaget att införa närvaroliggare och oannonserade kontrollbesök inom tvätteribranschen. Det finns också en majoritet för att införa personalliggare och oannonserade kontrollbesök i byggbranschen samt individuell månadsredovisning av anställdas skatter och arbetsgivaravgifter. Detta är glädjande även om resan hit varit lång och motig.

Redan i oktober 2007 lämnade den dåvarande socialdemokratiska gruppen i skatteutskottet in en kommittémotion i nämnda ärende. För fyra och ett halvt år sedan väckte alltså vi socialdemokrater kravet på närvaroliggare i de två branscher vi diskuterar. Varje riksdagsår har vi återkommit till detta krav i liknande motioner som handlat om bekämpning av skattefusk och ekonomisk brottslighet. I några fall har det skett tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Herr talman! Varje gång har skatteutskottets borgerliga ledamöter svarat: Vi är överens. Regeringen är på gång. Ärendet är under beredning.

Så var det 2008, 2009, 2010, 2011 och 2012, och nu får vi höra det för sjätte gången: Vi är överens. Regeringen är på gång. Det behöver bara beredas lite till, lite till och lite till.

I denna fråga och andra som rör skattefusk kan jag konstatera att den Fälldinska långbänken hämtats ned från Statsrådsberedningens vind, dammats av och placerats på Anders Borgs arbetsrum. När det däremot har gällt skattesänkningar eller att på olika sätt jaga sjuka och arbetslösa har man i stället kört snabbtåg.

I det senaste fallet med läx-RUT ansåg regeringen och de borgerliga riksdagsledamöterna att det knappt behövdes remisstider eller beredning över huvud taget. Här fanns ingen tvekan och ingen vilja att lyssna på frågor och kritik. Inte ens Jan Björklund och Utbildningsdepartementet fick ett ord med i laget, för att inte tala om Skolverket, skolledarna och lärarna. Kör bara igenom det, var Anders Borgs och Annie Lööfs tydliga budskap. Och svaret från de borgerliga ledamöterna i skatteutskottet och riksdagen lät inte vänta på sig: Herr minister! Vi ska genast genomföra förslaget.

Herr talman! Vi socialdemokrater har, tillsammans med MP och V, sett till att personalliggare i restaurang- och frisörbranschen genomfördes. Detta ingick i en omfattande satsning mot skattefusket som den dåvarande socialdemokratiska regeringen gjorde tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Man kan givetvis kritisera oss socialdemokrater för att vi inte redan före 2006 kom fram med även de här förslagen. Men vem kunde förutse denna långbänk när regeringen drivit genom fyra jobbskatteavdrag, borttagen förmögenhetsskatt, ändrad fastighetsskatt, införande, om än i omgångar, av det som vi i dag kallar HUS-avdrag samt nyligen en rejäl bolagsskattedumpning? Samma regering har tyckt att närvaroliggare inom byggbranschen är så komplicerat att Finansdepartementet med över 1 000 anställda inte mäktat med att lösa frågan.

Den 30 september 2009 kom regeringens egen utredare dock med ett förslag. Ni hörde rätt. Den 30 september 2009, för tre och ett halvt år sedan, kom ett förslag om personalliggare i tvätter- och byggbranscherna. Under tre och ett halvt år har finansminister Anders Borg tillsammans med sina 1 000 tjänstemän brottats med frågan om personalliggare i byggbranschen utan att kunna lösa den. Arbetet har pågått så intensivt att man inte har haft tid att lyssna på Byggbranschen i samverkan, Sveriges Byggindustrier och Byggnadsarbetareförbundet, som erbjudit sig att hjälpa till.

Jag är häpen över detta arbetssätt, men de borgerliga partiernas företrädare har nyss förklarat varför Anders Borg, som med så stor tvärsäkerhet uttalar sig om andra länders ekonomier, eurokrisen och nationalekonomiska teorier, är så handfallen i en fråga om ett så förhållandevis enkelt förslag som ökad skattekontroll. Och om han nu har problem, varför inte ta hjälp av dem som erbjudit sig att hjälpa till, det vill säga byggindustrier i samverkan?

Jag tror inte att Anders Borgs problem är att ingen av de över 1 000 anställda på Finansdepartementet har kunskap eller kraft att genomföra det byggbranschen kräver utan att det beror på helt andra saker.

Jag tror för det första att Näringsdepartementet, oavsett om det har letts av Maud Olofsson eller hennes efterträdare, hela tiden har varit emot. De har inte förstått att illojal konkurrens med hjälp av svartjobb är ett stort problem för byggbranschen. De har inte förstått att marknad och seriöst företagande måste ha stöd för att bekämpa oseriös verksamhet.

För det andra tror jag att skattesänkningar är viktigare än skattekontroll för varje borgerligt statsråd och riksdagsledamot. Att sänka skatter är ett ideologiskt självändamål. Skattekontroll är bra men en underordnad andrahandsfråga.

För det tredje tycks inte viljan, glädjen och intresset att göra saker finnas längre hos regeringen och många av de borgerliga politikerna. Man har regerat sig trötta och vill mest administrera. Det är tydligen lite motigt just nu. Att då lägga fram förslag som de egna leden kanske inte gillar är besvärligt. Då är det lättast att säga till oss i oppositionen: Vi är överens. Vi är på gång, men låt oss bereda lite till, lite till och lite till.

Faktum är att regeringen inte vårdar närings- och arbetsmarknadspolitiken trots påståenden om motsatsen och vilda slängar mot oss socialdemokrater i skattefrågor.

5 000 jobb har försvunnit från sjöfarten, och ändå rullas frågan om tonnageskatt oavbrutet framåt i tiden och tycks heller aldrig komma till beslut. Åkerinäringen plågas av illojal konkurrens. Exemplet där företag och jobb försvinner är otaliga, men inte heller här kommer några förslag.

Som Gunnar Andrén så noga påtalade vid flera tillfällen i sitt anförande är jag faktiskt byggnadsarbetare. Det är min profession. Jag har

ett förflutet i byggbranschen, och jag har ett förflutet som byggnadsombudsman. Jag ser tydliga problem som finns i byggbranschen, inte minst i mitt eget hemlän Skåne, som ligger bra till för byggföretag och byggjobbbara från kontinenten. Det är företag och anställda vars verksamhet och anställningsvillkor det kan vara svårt att få information om.

Herr talman! Jag har nu redogjort för skillnaden mellan oppositionen och regeringen, mellan handlingskraft och passivitet och mellan samhällsförändrande och samhällsbevarande ambitioner. Jag har redogjort för de motsättningar inom regeringen och regeringens ideologiska inriktning som troligen förklarar varför inte regeringen kommit med något förslag för byggbranschen 2010, 2011 och 2012 trots den utredning som Maria Abrahamsson har visat oss här.

Regeringen har nu i elfte timmen kastat fram en ny utredning som givetvis inte ska vara klar under detta år. Vi utreder längre. Först valåret 2014 får vi se om det blir något av det och om det tillåts av Näringsdepartementet och Annie Lööf och inte säljs bort i någon intern förhandling mellan regeringspartierna.

Herr talman! Jag konstaterar att det finns en majoritet för skatteutskottets förslag om personalliggare och månadsuppgifter om anställdas löner och skatter i såväl tvätteri- som byggbranschen.

Efter beslutet i utskottet vill jag bara instämma i Byggbranschen i samverkans pressmeddelande. De säger: Det är glädjande att vi nu får stöd för vårt arbete för en ren byggbransch.

(Applåder)

Anf. 9 MARIA ABRAHAMSSON (M) replik:

Herr talman! Tack, Anders Karlsson, för detta glödande ideologiska linjetal om det mesta och med kraftig bredsida, som sig bör, mot regeringen. Det är alltid uppfriskande med konflikter, tycker jag. Det var bland annat för att få ta de här striderna som jag sökte mig till och fick komma till skatteutskottet.

Jag kan börja med att konstatera att det Anders Karlsson inte nämnde är att marknaden minskar för den svarta ekonomin och de svarta jobben som utförs vid sidan om det legala systemet. Den krymper. I min bransch, inom journalistkåren, var det tidigare inte helt ovanligt att man på middagar snackade om de bästa Städerna och vad de kostade svart. Det är många år sedan sådant framfördes vid middagsborden. I dag är det knäpptyst. I dag är det en skam att säga att man köper svart städhjälp. Detta beror på reformer som regeringen har gjort. Skatteverket har intygat att den krympande svarta marknaden hänger ihop med de reformer som regeringen har gjort. Det tycker jag att vi ska vara tacksamma för. Inte minst socialdemokrater och vänsterpartister som nu äntligen får rätt på de här punkterna borde vara det. Det genomförs reformer som ni borde uppskatta.

Sedan kan jag tycka att det är lite tragiskt att ni tar så lätt på era väljargrupper som bland annat finns på byggarbetsplatser som i allra högsta grad är betjänta av lagstiftning som är rättssäker och fungerar. De här byggarbetsplatserna leds ju av företag som också ska klara sig ekonomiskt. På en svart marknad blir det väldigt svårt. Det är därför vi vill ha fasta och robusta kontrollsystem.

Anf. 10 ANDERS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Tack, Maria Abrahamsson! Det är trevligt att Maria Abrahamsson har sökt sig till riksdagen för att ta de ideologiska debatterna. Det ser vi fram emot. Jag tror att vi står ganska långt från varandra när det gäller solidaritet och jämställdhet.

De svarta jobben minskar. Ja, men det finns tyvärr i dag 133 miljarder som undanhålls i skatt. 133 miljarder! För dem skulle vi kunna göra väldigt mycket. Det är fem gånger vad barnbidragen kostar. Det är tre gånger vad försvaret kostar. Det är enormt mycket pengar som undanhålls.

Maria Abrahamsson säger att hon tidigare har suttit på middagar och pratat med sina vänner som har skrutit om hur mycket svart arbetskraft de har haft och så vidare. Sådana middagar har jag aldrig varit på. Det kan kanske bero på att vi umgicks i olika kretsar. Jag har faktiskt aldrig stött på detta. Man kanske gör det under kristallkronorna, men man gör det inte i de vanliga arbetarhemmen. Det här är fullständigt främmande för mig. Och skulle man ha suttit och skrutit om något sådant skulle väl jag som politiker, oberoende av om jag hade den ideologiska inställning som Maria Abrahamsson har eller den jag eller någon annan har, starkt fördöma det och inte sitta och hålla med. Jag uppfattade det som att det var så Maria Abrahamsson gjorde och att hon känner sig lättad att hon nu slipper att höra det. Det är möjligt för dem som använder RUT-avdraget och för dem som använder de avdrag som den borgerliga regeringen har genomfört. Det är förmodligen de som finns under kristallkronorna. Det är inte de som jag och mina byggnadsarbetarvänner umgås med eller de som jag träffar på byggarbetsplatserna eller de som ni träffar på byggarbetsplatserna. Säkert är det så.

Anf. 11 MARIA ABRAHAMSSON (M) replik:

Herr talman! Anders Karlsson och hans byggnadsarbetare liksom byggarbetsplatserna har stora problem med svartjobb. Det är därför som vi behöver ha de här kontrollsystemen som ni nu vill jäkta fram. Jag håller med om att man kan ha synpunkter på takten och på hur lång tid det har tagit. Men när vi nu har ett förslag aviserat från regeringen som täcker upp alla de brister som den här departementspromemorian som jag nu håller fram inte gör, ska vi då inte vara tacksamma och ta emot att vi kan få sjysta regler som funkar på byggarbetsplatserna? Det är helt uppenbart att alla borde göra det. Det är det enda rimliga. Men vill man inte säga att regeringen gör någonting bra säger man inte det. Jag tycker att det är ett tråkigt sätt att argumentera.

När det gäller att den svarta marknaden krymper tycker jag, herr talman, att Socialdemokraterna i stället borde fråga sig: Hur kom det sig att det var så attraktivt att köpa svarta tjänster under den tid som Socialdemokraterna regerade? Vad berodde det på att människor hellre köpte svarta tjänster än vita? Det är den mentaliteten som måste brytas för att vi ska krympa de här 133 miljarderna i undanhållna skattepengar som du talar om.

Anf. 12 ANDERS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Det var glädjande att höra Maria Abrahamsson säga att vi ska försöka krympa de 133 miljarderna. Jag tror att det är första

gången som hon har sagt det i den här kammaren. Det är glädjande, Maria Abrahamsson, att vi ska krympa de 133 miljarderna som försvinner och som skulle kunna användas till vår gemensamma välfärd.

Vad gäller betänkandet ska jag läsa högt vad som står i det: När det gäller byggbranschen föreslår utskottet ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om personalliggare för byggbranschen i så god tid att det kan träda i kraft 2013 och ett förslag om månadsuppgift om anställdas löner och skatter med ikraftträdande den 1 januari 2014.

Vi har gett regeringen uppdraget att fixa det här som de har gett sig själva två dagar innan vi skulle ha debatten här. Det här är inget konstigt. Regeringen regerar, och Anders Borg har tusen anställda till sitt förfogande. Det var någon i debatten tidigare – jag tror att det var Gunnar Andrén – som sade: Ja, men ni socialdemokrater kommer väl att komma med lagförslag. Jag tror att vi har 90 anställda i vårt socialdemokratiska kansli som skulle kunna göra det. Visserligen är vi effektiva inom socialdemokratin, men vi är inte riktigt så effektiva. Jag tror att tusen personer på Finansdepartementet fixar det här bättre än vad vi gör.

Vi ser alltså fram emot, Maria Abrahamsson, att förslaget kommer tillbaka till riksdagen för beslut. Då kan vi ta debatten igen.

Anf. 13 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att understryka vikten av att vi är eniga i huvudfrågan, nämligen att man ska komma åt oorganiserad arbetskraft och ekonomisk brottslighet. På den punkten finns det en stor enighet i denna riksdag också mellan majoriteten i detta betänkande och minoriteten. Vi får senare diskutera om man så småningom ska höja fribeloppet, vilket ni vill men jag är tveksam till när det gäller uppgiftsskyldighet. Ni har ju ett annat förslag där. Det gynnar inte, som jag ser det, rättssäkerheten.

Jag skulle vilja fråga företrädaren för majoriteten, Anders Karlsson, om denna mening som finns mitt på s. 9 i betänkandet: ”Detta bör inte vara något svårt problem att lösa.”

Det är en central fråga i det här sammanhanget.

Men varför har ni då inget förslag på den här punkten? Jag förstår att man kan skylla på regeringen. De har ett stort antal, om det nu är tusen, medarbetare i Finansdepartementet. Det är tänkbart att det är det. Men verkligheten kommer ni inte förbi. Det är besvärligt att avgöra exakt vad som är en arbetsplats, vilket ju framgår av den departementspromemoria från 2009 som Anders Karlsson refererar till. Även Svenska Byggnadsarbetareförbundet är tveksamt. Vi är eniga om vad vi borde göra, men *hur* ska man göra detta?

Det är min fortsatta fråga till Anders Karlsson när han säger att detta inte bör vara något svårt problem att lösa. Det kan han tydligen göra, och jag vill veta hur.

Anf. 14 ANDERS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Broschyren jag har här är utdelad av Svenska Byggnadsarbetareförbundet och Sveriges Byggindustrier. De har vid ett flertal tillfällen sagt att de kan vara behjälpliga när det gäller att lösa de tekniska

problemen i det här, och de skrev ett pressmeddelande om att de kände glädje över att vi nu äntligen hade tagit ett beslut i utskottet.

Jag skulle vilja ställa en motfråga till Gunnar Andrén: Vem har i dag arbetsmiljöansvaret på de arbetsplatser som Gunnar Andrén räknar upp? Jag hoppas att han kan svara mig på det.

Precis som det har skrivits borde detta inte vara något problem att lösa, och vi anser inte heller att det är något problem att lösa det. Jag har 16–17 års erfarenhet som byggnadsarbetare på arbetsplatser. Jag har nästan lika lång erfarenhet som ombudsman. Jag kan rätt mycket om den här branschen, och det går att lösa om man verkligen vill lösa det. Men det vi säger och det som vi i den socialdemokratiska gruppen har sett är att regeringen flyttar det, och så återkommer vi, och så utreds det och så vidare.

I eftermiddag efter beslutet kommer regeringen att ha fått ett klart tillkännagivande om att de ska komma tillbaka med en lösning 2013. Jag kan lova Gunnar Andrén att mina kamrater i Byggnadsarbetareförbundet kan vara behjälpliga med att lösa det problemet, och jag vet också att Sveriges Byggindustrier vill vara behjälpliga.

Jag hoppas att Gunnar Andrén kan svara på min fråga om vem som är arbetsmiljöansvarig på en så stor arbetsplats.

Anf. 15 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Anders Karlssons erfarenhet betyder inte allt. Dock är det så att även om man är behjälplig så är det ingen lagstiftning. Det är det som är frågan här. Det vi sysslar med här är ingen lekstuga. Vi ska vara precisa, för det är människor som ska tillämpa de lagar som finns.

Det företag, det åkeri som jag nämnde här – tillhör det arbetsplatsen eller inte? Det är möjligt att Byggnadsarbetareförbundet och Sveriges Byggindustrier kan vara behjälpliga, men det måste formuleras i lagtext, och i lagtext måste man veta vem som är ansvarig på byggarbetsplatsen. Det är ju det som är själva kärnan i detta, att vi är eniga om inriktningen. Det är inget lätt problem att lösa.

Som byggnadsarbetarombudsman har Anders Karlsson säkert noterat att det finns väldigt många företag på en byggarbetsplats, och det är inte alltid lätt att veta vem som är ansvarig för arbetsmiljöskyddet. Jag kan inte svara på det. Det är inte lätt att svara exakt på vem det är, för det kan vara olika. Till slut blir det alltid arbetsgivaren som är ansvarig rent juridiskt, men i praktiken blir det väldigt många olika. Vi vet alltså att det är arbetsgivaren, men vem är arbetsgivaren? Det är inte helt lätt.

Jag vill fortsätta att ställa frågan om att detta inte skulle vara något svårt problem att lösa, för den har jag absolut inte fått något svar på. Det kan ni inte fly ifrån, menar jag. Om det inte är något problem borde ni kunna lägga fram ett förslag om detta.

Jag har förstått att regeringen är av en annan åsikt. De har tydligen tusen personer till sitt förfogande i Finansdepartementet, men de kan inte göra det. Ni kan dock göra det, för det är inget svårt problem att lösa. Men var är lösningen?

Anf. 16 ANDERS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Nu säger Gunnar Andrén något väldigt intressant på slutet. Det går inte att lösa, säger han. De tusen personerna på Finansdepartementet kan inte lösa det. Men varför ska de då utreda?

Nu står Gunnar Andrén och säger i sista andetaget att det inte går att lösa, medan vi säger att det är klart att det går att lösa. Det här är inte enkelt, säger han, och så säger han att jag som riksdagsledamot ska lösa problemet åt regeringen och dess tusen anställda. Det är väl ändå orimligt. Har man regeringsmakten, Gunnar Andrén, så har man också ansvar.

Jag vill tydligt påtala att det här inte är någon lekstuga. Det här är Sveriges högsta beslutande organ. Jag känner stolthet över att få lov att representera det, och det hoppas jag att Gunnar Andrén också gör. Det är viktigt, och vi ska såklart inte leka, men det är också viktigt att de människor som har gett oss förtroendet att komma hit också har tillit till oss och till det vi gör och verkligen ser att vi gör det.

Jag möter ofta mina gamla kompisar på arbetsplatserna, och de är bekymrade över den utveckling av oseriös verksamhet i byggbranschen som nu sker allt snabbare. Jag fick inget svar på min fråga. Gunnar Andrén har inte svaret. Men jag har det. Det är byggherren som har ansvaret, oberoende av hur många som är där. Ni kommer kanske ihåg att det var en icke okänd person med en rätt högt uppsatt position i Sveriges regering som hade missat att anmäla till Arbetsmiljöverket. Han stod frågande eftersom han ju hade en entreprenör som gjorde jobbet. Men det är byggherren som är ansvarig.

I det fallet kan man säga att det är byggherren som är ansvarig. Vi säger inte att det ska vara så med skattekontrollerna, men det är klart att man kan göra någon ansvarig för det som händer. Självklart kan man det.

Jag ser inte något problem, och jag kan lova Gunnar Andrén att mina kompisar på Byggnadsarbetareförbundet vill vara behjälpliga när det gäller att lösa problemet.

Anf. 17 MATS PERTOFT (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till majoritetens förslag om personalliggare och månadsuppgifter i skatteutskottets betänkande 14.

När jag lyssnar på anförandena noterar jag med viss glädje att alla verkar vara överens om att vi måste komma åt skattefusket. Det är bra att vi är överens om den frågan. Sedan verkar det vara en viss oenighet när det gäller byggbranschen. Ska vi verkligen våga ta ställning och pressa regeringen att faktiskt leverera ett förslag när det gäller byggbranschen att stävja skattefusket genom att ta fram personalliggare?

Jag är inte byggarbetare. Jag är lärare i botten. Min erfarenhet är ett otal samtal med ungdomar, där jag måste förklara för dem att det aldrig lönar sig att arbeta svart. Det är väldigt frestande för ungdomar. De får pengarna rakt i handen. De betalar inga skatter. De får mycket pengar att festa upp på kvällen. Men det är olagligt. De får inga pensionspoäng, betalar inga skatter och har ingen säkerhet. Det är väldigt snabbt förlorat.

Jag tror att det är viktigt att man här tar denna fråga på allvar. Alliansregeringen har ända sedan den tillträdde gjort kampen mot skattefusk till en huvuduppgift. Så har i alla fall jag förstått det och även, tror jag, de flesta väljarna.

Då är det desto konstigare att man inte lyckas leverera ett förslag om att stävja skattefusket inom byggbranschen. När vi för några år sedan pratade med svenska folket på gatan om var de trodde att skattefusket fanns så var frisörbranschen och byggen en självklarhet. Självklart finns det skattefusk där. Självklart finns det svart arbetskraft.

Det vet alla om. Ändå har den här regeringen, som nu faktiskt har suttit vid makten i dryga sex år, inte levererat någonting.

Föregående talare har gått igenom olika förslag och redovisat att regeringen är ganska handlingsförlamad. Jag kan inte recensera varför den är handlingsförlamad. Jag kan bara konstatera att den är det. Därför är det så viktigt att riksdagen tar ett beslut som pressar regeringen i den här frågan.

Sedan är det bara glädjande att man som av en händelse verkar ha fattat ett beslut för några dagar sedan om att tillsätta en utredning. Det är jättebra att man tillsätter en utredning. Jag välkomnar det. Den här regeringen är ju känd för att tillsätta snabbutredningar med väldigt kort utredningstid och hög effektivitet, så det är ju lite märkligt att man inte kunde göra den här utredningen lite effektivare.

Min erfarenhet är att om man vill lösa en fråga löser man den. Om man inte vill lösa den så löser man den inte. Jag förutsätter att det behövs ett riksdagsbeslut i den här frågan för att regeringen ska kunna lösa den, för någonting har gått snett. Jag vet inte vad, kanske meningsskiljaktigheter inom regeringen. Hela Sverige debatterar ju att den här regeringen är handlingsförlamad, att man inte kan leverera eftersom man är så splittrad internt. Måhända verkar det så, men då är det ännu viktigare att riksdagen tar ett beslut som sätter press på regeringen så att vi får en ordning som kan lösa problemet med skattefusket inom byggbranschen. Konstigare än så är det inte.

Om allianspartierna menar att det är lika viktigt att stävja skattefusket som vi anser att det är bör man ta denna fråga mer på allvar och inte bara se problemen utan se att de går att lösa om man vill. Annars kan jag bara tolka det som att man egentligen inte vill. Det är den viktigaste biten.

I skatteutskottets betänkande tar vi även upp frågan om månadsrapporter. Jag tror att det är viktigt att ägna några tankar åt den. Det majoriteten i skatteutskottet föreslår är att regeringen ska återkomma med ett tydligt förslag. Då är det väldigt bra och väldigt passande att det sedan frågan behandlades i skatteutskottet har tillkommit en lista över propositioner som ska läggas på riksdagens bord där denna fråga finns med. Det är väldigt bra. Det visste jag inte om när vi behandlade frågan i skatteutskottet.

Det är positivt att regeringen reagerar så snabbt på skatteutskottets betänkande. Det är också positivt att vi därmed kan få ytterligare kontroll och en klarare, tydligare och enklare hantering av data och fakta.

Sedan måste jag poängtera att jag hoppas att man i den här frågan också tar hänsyn till de speciella förutsättningar som småföretagare har. Jag antar att allianskollegerna i utskottet i alla fall på något sätt är informerade om vad som döljer sig i denna proposition. Jag är inte det. Jag mottar tacksamt information om detta i god tid så att vi kan diskutera det.

Jag tror att det här är två steg på vägen, naturligtvis tillsammans med personalliggare för tvätteribranschen som vi alla är överens om. Det här är viktiga steg på väg mot att få ett Sverige där man inte fuskar, ett Sve-

rige där vi kan lita på att skattesystemet är korrekt, att det är ärligt, att det inte lönar sig med svartjobb och, som jag nämnde innan, där ungdomar inte lockas in i system där de tror att de kan tjäna snabba pengar men i längden förlorar när de inte är med i ett pensionssystem, när de inte får den trygghet som vårt svenska samhälle faktiskt ger med det skattesystem vi har. Det är ju det majoritetens förslag i dag handlar om, att stärka den svenska modellen, att det faktiskt lönar sig att betala skatten och ta del av det samhället, bidra och få tillbaka.

Anf. 18 KARIN NILSSON (C) replik:

Herr talman! Här kom en förklaring från Mats Pertoft, ett erkännande om att han inte kände till vad som finns i utredningen när det gäller månadsuppgifter. Jag uppfattade inlägget som att det var honom obekant. Är det så kan det kanske vara en förklaring, men det är också ett bekymmer. I november 2011 remissbehandlade en del organisationer materialet. Det har alltså funnits tydliga signaler om vad man tycker från arbetsgivarparternas sida i den här frågan.

Som jag uppfattar det är det definitivt ett merarbete som tillförs. Då tycker jag att det är extra intressant att se att det som sagt till och med finns en partimotion från Mats Pertofts parti, undertecknad av Gustav Fridolin med flera, som uttrycker att man ska vara väldigt återhållsam när det gäller merarbete.

Man är noga med att påpeka att regeringen inte har uppnått sitt mål, 25 procent till 2010. Men ska vi hela tiden lägga på fler bördor, som det i det här fallet ändå blir av redovisningstillfällen med fler uppgifter som ska samlas in, är det klart att det blir ett merarbete – kanske inte för dem som har personaltjänstemän på sitt kontor och som har utvecklade data-system, men för det lilla företaget som varken har datakompetensen eller datauppkopplingen.

Enda undantaget då man inte avkrävs den här rapporteringen är kanske då man inte har en internetuppkoppling. Oavsett om man har internetuppkoppling eller inte betyder det ju inte att man kan den här tekniken. Det krävs alltså en kunskapsuppträdning, och det krävs också en programuppdatering för de små företagen. I annat fall blir det pappershantering, och man får knappt tillstånd att sköta det via papper i det förslag som finns.

Jag tycker att det vore intressant om Mats Pertoft utvecklade frågan om regelförenkling kontra nya regler som ska in och som man så lättvindigt för in i det material som är underlag för dagens beslut.

Anf. 19 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Tack, Karin Nilsson, för frågan! Jag vill bara påpeka att jag aldrig nämnde själva utredningen om månadsuppgifter. Det jag pratade om var den numera aviserade proposition som regeringen ska lägga på riksdagens bord i mars och som jag förutsätter att Karin Nilssons parti också står bakom. Jag efterlyste kunskap och information om vad som kommer att finnas i denna proposition, eftersom jag förutsätter att allianspartierna har närmare information om vad som står i den. Det är svårt för mig att debattera någonting som jag inte vet något om. Om Karin Nilsson kan berätta för mig vad som står i propositionen kan jag gärna börja en debatt om detta.

När det gäller månadsuppgifter generellt anser Miljöpartiet att månadsuppgifter är någonting som kommer att behövas. Sedan är frågan hur man reglerar det, hur man gör i detalj för att det inte ska öka bördan för särskilt småföretagare. Större företag kommer nog inte att ha några omfattande problem med detta.

Från Miljöpartiets sida är vi medvetna om den problematiken. Men det är väldigt svårt att ta ställning till detta innan vi har sett regeringens proposition. Min fråga till Karin Nilsson är därför: Hur ser regeringens förslag ut?

Anf. 20 KARIN NILSSON (C) replik:

Herr talman! Det är just exakt den frågan jag vill bolla tillbaka. Jag har inte svaret på hur regeringens förslag ser ut. Det kommer till riksdagen den 26 mars, är det aviserat. Det är möjligt att det finns de som har tillgång till det innan dess, men än så länge har propositionen inte kommit på pränt vad jag känner till. Därför är jag väldigt förvånad över att vi i dag ska föra en diskussion om något som vi inte vet detaljerna i. Som jag uttryckte det redan i mitt anförande sitter djävulen i detaljerna. Detaljerna måste också finnas på bordet den dagen vi säger att vi ska införa någonting.

Jag tycker att det finns ett ansvar från både mitt och Mats Pertofts parti när vi uttrycker viljan att åstadkomma regelförenkling att också vara med och titta på vad propositionen faktiskt innehåller innan vi plockar in den i ett förtida sammanhang. Jag tycker att det är alldeles onödigt att i dagens debatt plocka in frågan, även om man vill hitta åtgärder när det gäller byggbranschen, vilket är nödvändigt och alla ställer sig bakom – även alla allianspartierna ställer sig bakom.

Vi vet inte vad just den här propositionen innehåller. Vi borde rimligen ha med oss en hel del kunskaper om den. Vi vet vad utredningen innehåller, och vi vet vilka reaktioner som har kommit fram i remissvaren på utredningen, men vi vet inte hur den slutliga produkten ser ut. Därför är det olyckligt att tro att man ska skynda fram ett beslut i dag.

Anf. 21 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Ursäkta, Karin Nilsson, men jag tycker att frågan verkar förvirrad.

I december fattade skatteutskottet ett beslut. En majoritet förordade att gå fram snabbare och kräva personalliggare för byggbranschen och att regeringen ska lägga fram förslag om månadsuppgifter.

Vi kan ha olika åsikter om detta, men för ett par veckor sedan aviserade regeringen i propositionslistan att man i mars ska lägga fram en proposition om månadsuppgifter. Det är bra att regeringen så lyhört och snabbt agerar utifrån ett beslut i riksdagens skatteutskott.

Nu ifrågasätter Karin Nilsson detta beslut och vad hennes egen regering har aviserat att de ska göra. Hon vill att vi ska debattera en fråga där hon sitter inne med en detaljkunskap som vi i oppositionen inte känner till. Jag förstår inte vad vi ska diskutera egentligen. Jag har tydligt sagt att jag förutsätter att småföretagares situation tas till vara i denna proposition. Bra! Jag hoppas att Karin Nilssons parti, Centerpartiet som säger sig värna småföretagare, ser till att så har skett i denna proposition. Jag sitter i opposition, och jag har inte läst texten, och jag förutsätter att Ka-

rin Nilssons departement och ministrar har varit inbegripna i förhandlingarna. Men det är inte jag som ska svara på vad regeringens proposition innehåller, utan det är Centerpartiet och Karin Nilsson som ska svara på frågan och ta ansvar.

Vi i skatteutskottet tar ansvar för att uppmana regeringen att lägga fram en proposition. Nu har regeringen aviserat att de ska göra så. Jag hoppas verkligen att det är en bra proposition och att Karin Nilsson inte kommer att rösta emot den.

Anf. 22 MARIA ABRAHAMSSON (M) replik:

Herr talman! Jag kan hålla med Mats Pertoft om att riksdagen ibland kan fatta beslut som sätter press på regeringen – oavsett färg på regeringen, vill jag tillägga.

I eftermiddag när beslut fattas om era tillkännagivanden vet kammaren, och de som mot förmodan har följt debatten i dag, att precis det som ni vill att regeringen ska göra är det regeringen redan gör. De vet till exempel att propositionen om månadsredovisning kommer i mars. De vet att i Regeringskansliet pågår ett arbete med att få fram mer robusta och rättssäkra regler och lagstiftning för kontrollsystem i byggbranschen. De vet också att organisationen VVS Företagen, där bland annat byggindustrins olika föreningar och organisationer ingår, i går sade att man hoppas att utskottet i stället ska följa och delta i Finansdepartementets arbete i den utredning som ska tillsättas. Detta framförs också av Sveriges Byggindustriers vd. Detta vet de som har lyssnat på debatten.

Om man inser att riksdagen fattar beslut om saker som redan är på gång i Regeringskansliet, är det inte lätt att drabbas av förakt för politiker? Varför står de och tjafsar om sådant som redan är på gång? Detta säger jag särskilt med adress till Mats Pertoft som i sina anföranden berömde allt bra som regeringen trots allt gör när det gäller att minska skattefusk och mängden skattebrott.

Anf. 23 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! När jag lyssnar på Maria Abrahamsson börjar jag fundera. Vad är problemet? Enligt Maria Abrahamsson verkar vi helt överens.

Regeringen har efter utskottets beslut i december både aviserat en proposition i mars om månadsuppgifter och för en knapp vecka sedan tillsatt en utredning om fusk i byggsektorn. När regeringen har vidtagit dessa åtgärder efter det att skatteutskottet har antagit sitt betänkande borde vi väl alla vara överens om att det är bra och hylla varandra för att vi har fått fart på de två frågor som har legat i långbänk. Vad är problemet?

Sedan vill jag ta upp vvs-entreprenörernas svar. Det låter intressant, och jag hoppas att Maria Abrahamsson och Alliansen kan bidra.

Det här förslaget att skatteutskottet som helhet ska delta i Finansens arbete att ta fram förslag för byggbranschen låter mycket bra. Kanske den här regeringen skulle klara av att samarbeta över blockgränserna för en gångs skull i sådana frågor, att inte bara förankra dem inom de egna fyra partierna, vilket verkar vara svårt, utan att faktiskt samarbeta. Så tolkar jag Maria Abrahamssons hänvisning till vvs-entreprenörerna.

Anf. 24 MARIA ABRAHAMSSON (M) replik:

Herr talman! Tyvärr, Mats Pertoft – sjuttsingen också! – men det står att det är Skatteverket som ska delta i arbetet, inte skatteutskottet. Jag sade fel där. Jag hoppas att ni kan överleva detta!

Mats Pertoft inledde med att säga att när han lyssnar på mig verkar vi vara överens. Ja, vi är överens i fråga om den delen i utskottsärendet som handlar om närvaroliggare i tvätteribranschen. Där är det total enighet. Det råder också total enighet om att kontrollsystemen ska skärpas i byggbranschen för att minska svartjobb och mängden skattebrott.

Det allianskamraterna och jag inte är överens om – det vill jag verkligen ta ur Pertoft – med er, Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna och Vänstern är ert besynnerliga sätt att agera med tanke på att det ni vill ha är det som är på gång inom Regeringskansliet. Det handlar om några månaders skillnad innan lagstiftningen om närvaroliggare i byggbranschen träder i kraft. Lagstiftning om månadsredovisning kommer med största sannolikhet att träda i kraft vid kommande årsskifte om riksdagen får en proposition den 26 mars. Ändå gör ni ett tillkännagivande. Den som är någorlunda samhällsintresserad, följer debatten i kammaren, tittar på webben eller på annat sätt tar del av debatten, måste tycka att det är märkligt att ledamöterna i Sveriges riksdag inte har annat för sig än att stå i mer än en timme och argumentera för något som ändå ska hända. Det är konstigt. Det skulle inte locka mig att bli politiker – det kan jag lugnt tala om.

Anf. 25 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Jag blir fortfarande förvirrad, Maria Abrahamsson. Det var synd att det var fråga om Skatteverket när Maria Abrahamsson sade skatteutskottet. Jag trodde att det var en öppning till ett bredare samarbete och ansvarstagande.

Regeringen har aviserat att man ska lägga fram en proposition om månadsuppgifter, att man har tillsatt en utredning om fusket inom byggsektorn och personalliggare, och då ställer sig nog lyssnarna och tittarna av den här debatten undrande till varför allianspartierna argumenterar emot. Tillkännagivandet handlar just om dessa punkter. Jag undrade i min tidigare replik om vi inte borde vara överens.

Är det något i detta tillkännagivande som går emot vad regeringen gör? Det verkar inte så. Sedan kan man naturligtvis fundera över om regeringen hade lagt fram propositionen och tillsatt utredningen om inte en majoritet i skatteutskottet hade fattat beslutet i december. Jag var inne på detta i mitt anförande och påtalade den handlingsförlamning som tydligt har drabbat alliansregeringen sedan valet 2010. Det är inte något som jag hittar på utan något som jag har plockat upp från ledarsidor i både DN och Svenskan, som annars brukar gilla regeringen.

Vad är det egentligen som allianspartierna här argumenterar emot? Det har jag svårt att förstå. Jag tror att åhörare, lyssnare och tittare också har väldigt svårt att förstå det.

Anf. 26 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att säga att jag kan instämma i mycket av det som Mats Pertoft sade i sitt huvudanförande när det gäller arbetet mot skattefusk och liknande saker. Därom är vi helt eniga.

Sedan kan jag inte låta bli att notera att Mats Pertoft använder ordet handlingsförklaring om den nuvarande regeringen, när jag massor med gånger har hört samme Mats Pertoft i andra frågor, till exempel skolan, tycka precis tvärtom, att det är förfärligt att den här regeringen går så fort fram med olika reformer. Ni intar två olika ståndpunkter. Det går inte att förena.

Jag tycker att Mats Pertoft har alldeles rätt i att ROT- och RUT-avdragen är effektiva medel mot skattefusk. Jag är särskilt glad, herr talman, för att denna regering kunde bli omvald och att Miljöpartiet inte fick igenom sitt förslag från 2010. Då satt jag och debatterade med Mats Pertofts företrädare i skatteutskottet som ville avskaffa ROT-avdraget. Ni gick ju till val på att man skulle göra detta. Det var en himla tur att väljarna tyckte att det inte var någon bra idé.

Allra sist skulle jag vilja upprepa en fråga. Ni har ingen motion, men Mats Pertoft och Miljöpartiet har skrivit under detta majoritetsbetänkande där det står så här: ”Det framhålls t.ex. att det är ett problem att bygg- och anläggningsverksamhet inte utförs i en verksamhetslokal. Detta bör inte vara något svårt problem att lösa.” Det är den centrala meningen: ”Detta bör inte vara något svårt problem att lösa.” Kan Mats Pertoft här på två minuter – det är nästan mycket begärt, men två minuter är ändå någonting – ge en hint om hur detta problem ska lösas? Utredningen Ds 2009:43 lyckades inte klara det, men här är det inte något svårt problem att lösa. Låt oss nu höra!

Anf. 27 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Om ett problem är svårt eller inte svårt att lösa: Jag tror inte att man löser svåra problem i talarstolen i riksdagen. Jag har stor respekt för ämnes- och fäkkunskap, specialistkunskap etcetera. Men jag är också övertygad om, som jag sade i mitt anförande, att om man vill lösa ett problem löser man det. Som kommunalråd, partistyrelseledamot, företagare och så vidare har jag fått den erfarenheten. Om jag vill lösa ett problem gör jag det tillsammans med experter, inte i riksdagens kammare. Jag är nämligen ödmjuk inför expertisen.

Vi har här hört flera citera olika branschorganisationer som är beredda att medverka. Jag tror inte att det är det stora problemet. Men jag tror att det är fel att här och nu lösa det problemet. Det är regeringen som ska lägga fram det på riksdagens bord, och jag förutsätter att den kommer att göra det.

När det gäller handlingsförklaring är det inte jag som har hittat på det begreppet. Det är Svenska Dagbladet och DN som skriver om det i sina ledare varannan dag.

När det gäller skolan kan man konstatera att den reformkanonad som kom på det området avstannade abrupt i och med valet 2010.

Anf. 28 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik:

Herr talman! Jag vill varmt instämma med Mats Pertoft i att detta inte är något lätt problem att lösa och att man inte gör det i talarstolen, absolut inte. Det är därför som jag är så ivrig att läsa upp denna formulering, för den har Mats Pertoft skrivit under: ”Detta bör inte vara något svårt problem att lösa.” Ordet ”bör” är ju mångtydigt i det sammanhanget. Det kan vara det, men det bör inte vara det.

Nej, det här är själva kärnan i varför man måste vara noggrann med lagstiftning, precis som Anders Karlsson säger. Man måste vara precis med lagstiftning. Jag håller med om detta. Det är inget lätt problem att lösa. Man måste vara precis i detta sammanhang, och det är därför det tar viss tid. Jag tror inte att vi är oeniga om det. Annars flyttar vi över detta till domstolar och vad det nu kan vara och belastar rättsväsendet.

Därför är denna majoritetsskrivning så förledande om man tror att det är ett lätt problem att lösa, för det är det inte. Jag håller helt och hållet med Mats Pertoft om detta.

Det grundläggande problemet, herr talman, och som huvudbetänkandet gäller, nämligen för tvätteribranschen, liksom frisörbranschen och så vidare, är att det är en kvittobaserad företagsamhet. Det är inte byggbranschen – den är inte kvittobaserad. Man får inget kvitto när man kör ut och in på en byggarbetsplats. Det är det som är så svårt att lösa: Vem befinner sig på en viss byggarbetsplats och varför? Där måste lagstiftningen vara precis. Det kan man inte lösa i talarstolen. Jag håller med om detta. Vi får se vad den nya utredningen kommer fram till på dessa punkter. Men jag är övertygad om att den svenska byggnadsarbetarkåren och de svenska byggföretagen vill ha en lagstiftning så att man inte behöver ha tvister om detta i framtiden.

Anf. 29 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Jag undrar samma sak som när det gällde Maria Abrahamsson: Vad är det Gunnar Andrén egentligen debatterar? Vi verkar vara överens om att vi inte löser detta problem i talarstolen.

Vad majoriteten i skatteutskottet föreslår i sitt betänkande är att riksdagen tillkännager att regeringen ska återkomma med ett förslag för att lösa detta problem.

Vi verkar alla vara överens om att det är ett problem med svartarbete inom byggbranschen. Vad är det då egentligen man argumenterar emot? Vad vi säger är att det är ett problem, att det måste lösas, att regeringen ska skynda på och se till att det här händer.

Vi kan konstatera att sedan skatteutskottet tog detta beslut har en del hänt. Ja, det är väl jättebra! Och då tycker jag att man inte ska argumentera emot detta majoritetsförslag i skatteutskottets betänkande utan jubla och säga: Jättebra! Nu får regeringen ett riktigt besked att man ska ta fram nya förslag och att det ska gå fort så att vi stävjar svartarbetet.

Vad är problemet? Vad är det Alliansen argumenterar mot?

Jag hoppas att man ska göra detta i samarbete med kloka parter inom branschen. Det borde väl vara någonting att vara överens om i stället för att debattera.

Anf. 30 THORALF ALFSSON (SD):

Herr talman! Först vill jag yrka bifall till skatteutskottets förslag till beslut i betänkande 14 när det gäller både punkt 1 och punkt 2.

Att stävja ekonomisk brottslighet genom att utforma regler och lagar på ett så effektivt sätt som möjligt är utan tvekan en av de viktiga uppgifterna för skatteutskottet, inte minst när det gäller att undanröja möjligheter för svartarbete – svartarbete som på flera sätt bidrar till en osund och orättvis konkurrenssituation på arbetsmarknaden, vilket kan drabba seri-

ösa företagare väldigt hårt, i värsta fall att seriösa företagare slås ut av mer eller mindre kriminella företagare som använder svart arbetskraft.

Sannolikheten är stor för att dessa företag ej heller följer avtal som arbetsmiljöavtal eller kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter.

Förekomsten av dessa svarta jobb är också ett incitament till illegal invandring eller att personer som fått avslag på ansökningar om uppehållstillstånd eller arbetstillstånd stannar kvar illegalt i landet och försörjer sig med hjälp av svarta jobb.

När personalliggare infördes inom restaurangbranschen ökade de taxerade inkomsterna rejält inom branschen, och uppskattningar gjordes att flera tusen svarta jobb blev vita. Motsvarande stora effekt har kanske inte riktigt setts inom frisörbranschen, men det har ändå setts som positivt.

Herr talman! Skatteutskottet är enigt om att införa personalliggare eller närvaroliggare även inom tvätteribranschen. Men när det gäller byggbranschen går åsikterna isär om hur det ska ske.

Min första reflexion när det gäller närvaroliggare inom restaurang-, frisör-, tvätter- och byggbranschen handlar om var jag tror att de största problemen med svarta jobb finns. Min egen uppfattning och erfarenhet, som jag tror att många delar, är att de största problemen med svarta jobb har funnits just inom restaurangbranschen och byggbranschen.

Därmed borde kanske fokus ha varit på dessa båda branscher från början. Jag förstår att man i det första skedet fokuserade på branscher med stor kontanthantering, men nu är det hög tid att fokusera på just byggbranschen.

Jag är minst sagt lite förvånad över att det har tagit regeringen drygt tre år – ja, vi kan prata om nästan tre år och ett halvt år nu – att komma fram med en proposition som är baserad på den utredning som presenterades i september 2009. Att det har tagit lika lång tid att komma fram till slutsatsen att det behöver utredas mer vad gäller byggbranschen är absolut inte tillfredsställande. Det beslutet borde ha kunnat tas betydligt tidigare. Då hade vi varit i en helt annan situation i dag. Det gäller inte minst när vi vet att man inom byggbranschen vill införa kontrollsystem – och på eget initiativ har infört systemet ID06 – just för att försvåra för oseriösa företag.

Argumenten från viktiga remissinstanser är – vilket Alliansen också framför i sin reservation – att utredarens förslag blir för snävt. Vi kan bland annat läsa i betänkandet:

”Sveriges Byggindustrier framför i sitt remissyttrande att en djupt olycklig konsekvens av utredningens förslag är att väsentliga delar av bygg- och anläggningsverksamheten skulle falla utanför lagens tillämpningsområde. Landsorganisationen i Sverige och Byggnads är kritiska till att lagen inte skulle omfatta byggservice.”

Jag delar den uppfattningen, men återigen har jag svårt att förstå att det har tagit regeringen tre år att tillsätta en utredning för att bland annat lösa just den problematiken.

I stort sett är skatteutskottet enigt om att ett kontrollsystem ska inrättas även för byggbranschen – men inte om hur det ska ske.

Uppenbarligen har det haft effekt att oppositionspartierna har gått samman och sätter fokus på frågan. Det har tveklöst höjt statusen på processen, och vi har sett resultat genom att vi har fått förvarning om en proposition i mars och även en promemoria om en ny utredning.

Jag och Sverigedemokraterna anser dock att det är så pass viktigt att få detta på plats så snart som möjligt – även om det kan innebära en del stress i processen – att vi har tagit beslutet att stödja initiativet från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.

Anf. 31 JACOB JOHNSON (V):

Herr talman! Många bäckar, små och stora, av skatteinkomster finansierar vår välfärd. Om vi alla, såväl individer som företag, bidrar efter förmåga blir det lättare att säkerställa en högkvalitativ sjukvård, omsorg efter behov, en skola som ger alla kunskap och möjligheter samt framåt-syftande investeringar i miljövänlig infrastruktur.

Därför är det så viktigt att skattefusk och svartarbete aktivt motverkas och beivras. Det handlar om stora summor. Enligt den sist tillgängliga beräkningen av det så kallade skattefelet betalades år 2007 drygt 130 miljarder kronor för lite i skatt jämfört med om alla skattskyldiga, individer som företag, hade betalat skatt enligt gällande regler. Det motsvarar ungefär 8 procent av de totala skatteintäkterna eller till exempel statens kostnader för utbildning och universitetsforskning, studiestöd och kommunikationer. Det är alltså en väldig massa pengar.

Det är därför viktigt att berörda myndigheter – särskilt naturligtvis Skatteverket – arbetar mycket aktivt med denna fråga, med opinionsbildning och riktade insatser men också genom att ge bra service till individer och företag för att få en så stor acceptans som möjligt för skattesystemet.

Herr talman! Ett av de verktyg som används i detta arbete är personalliggare, som vi diskuterar i dag. För drygt sex år sedan, den 1 januari 2007, infördes, vilket också framgår av betänkandet, bestämmelser om personalliggare inom restaurang- och frisörverksamheter. Vänsterpartiet medverkade till att ta fram dessa regler. Det innebar att man ökade möjligheterna att upptäcka förekomsten av svartarbete i dessa branscher.

Erfarenheterna av reformen har hittills varit mycket goda. Skatteverket beräknade redan i november 2007 att den nya lagstiftningen bara efter några månader hade medfört att ca 4 000 tidigare svarta arbetstillfällen hade förvandlats till vita. Det har också visat sig att åtgärderna har blivit ett bra verktyg för att pressa tillbaka den ekonomiska brottsligheten.

Som vi har hört tidigare i debatten: Redan i september 2009, alltså för knappt tre och ett halvt år sedan, föreslog därför regeringens egen utredare att lagen om personalliggare skulle omfatta även bygg- och tvätteribranscherna.

I denna utredning redovisades bland annat en intervjuundersökning omfattande restauranger och frisörer och deras erfarenheter. Den visade att en majoritet av restaurang- och frisörföretagen gav personalliggarna ett gott betyg. De ansåg att personalliggarna hade lett till minskat svartarbete och sundare konkurrens. De allra flesta ansåg även att det var enkelt och gick snabbt att fylla i personalliggarna och att systemet inte upplevdes som tids- och kostnadskrävande.

Skatteverket har nu också mer än sex års erfarenhet av detta system och har under de senaste åren kunnat minska sina kontrollbesök ute i företagen i takt med att lagstiftningen så att säga har satt sig i praktiken i dessa branscher.

Men det var först i höstas som regeringen kom till skott med en proposition om att utvidga systemet med personalliggare och då bara vad gäller tvätterier. Vi i Vänsterpartiet välkomnade naturligtvis det senkomna förslaget men motionerade om att även byggbranschen skulle omfattas, vilket nu en majoritet i utskottet har ställt sig bakom.

I propositionen lyfts det fram flera bra argument för att närvaroliggare bör införas inom byggbranschen. Det nämns ”väl dokumenterade problem med svartarbete”. Regeringen skriver att det är angeläget att ”stödja branschens ansträngningar i denna kamp”. Det sägs också att åtgärder för att motverka förekomsten av svartarbete är ”starkt efterfrågade av branschen”. Byggbranschen i samverkan är så angelägen om att få en lagstiftning på plats att de har erbjudit sig att avsätta resurser för att bistå regeringen i att ta fram konkurrensneutrala och effektiva regler.

Trots detta drog alltså regeringen en annan slutsats angående byggbranschen, med hänvisning till att utredningsförslaget från 2009 i vissa delar inte var rättssäkert utan behövde utredas ännu mer. Det gäller till exempel att byggverksamhet inte utförs i en verksamhetslokal och utredningens begrepp ”arbetsplats”, som regeringen inte anser vara tillfredsställande.

Regeringen har alltså haft tre år på sig att lösa detta men har inte lyckats. Det är inte utan att man undrar om det i första hand är den politiska viljan som har saknats.

Nu finns det som sagt en majoritet här i kammaren som vill komma till skott när det gäller personalliggare inom byggbranschen och vill tillkännage för regeringen att vi vill se ett konkret förslag om personalliggare i byggbranschen som kan träda i kraft senast i december 2013. Regeringen har alltså ett knappt år på sig. Det måste den kunna klara, inte minst eftersom det är en enig byggbransch – både arbetsgivare och fack – som efterlyser detta genom Byggbranschen i samverkan. I sitt program *Krafttag mot svartarbete* har man tagit fram ett system för närvarokontroll på frivillig grund som kallas ID06. Det finns också erfarenheter från Nackaprojektet, som är ett samarbete mellan byggbranschen, Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket.

Herr talman! Det har gått mer än tre år sedan förslaget om personalliggare inom byggbranschen presenterades, men regeringen har hittills inte lyckats få fram ett konkret förslag.

I sista stund tillsatte Finansen förra veckan en utredare med uppgift att utreda hur ett kontrollsystem kan vara utformat i byggbranschen. I utredningen ingår åter frågan om personal- eller närvaroliggare. Dock ska utredaren presentera sitt förslag senast den 31 januari 2014, vilket står i direkt konflikt med utskottets begäran om ett förslag så att personalliggare kan börja tillämpas i byggbranschen detta år.

Det är inte utan att man frågar sig om regeringen gör detta för att obstruera det troliga riksdagsbeslutet. Eller är förklaringen till regeringens senfärdighet i denna fråga att den är oenig? Har Näringsdepartementet med hjälp av regelförenklingsargumentet förhalat ärendet? Det är en fundering som uppstår när man läser uppdraget till den nye utredaren.

Nu är utskottet i sak överens om vikten av att ta fram ett förslag för att minska skattefusket inom byggbranschen. Regeringssidan har tagit fram en tidsplan. Det ska finnas ett förslag senast den 31 januari 2014. Vi begär att det ska finnas på plats under 2013. Man kan tycka att om rege-

ringen prioriterar detta och sätter fart i morgon, den 24 januari, borde en proposition kunna finnas på plats när riksdagen öppnar i höst.

Det är mycket en fråga om vilja. Och i utredningsuppdraget, som regeringen har sagt, står det faktiskt att förslaget ska finnas *senast* den 31 januari 2014. Det finns alltså möjlighet för regeringen att lyssna. Jag tycker också att regeringen ska lyssna på riksdagsmajoriteten i frågan och göra allt den kan för att komma med förslaget tidigare så att regeringen kan uppfylla riksdagens önskan om att systemet ska vara på plats under 2013.

Med den förhoppningen, herr talman, är det en glädje i dag att kunna yrka bifall till utskottets förslag och avslag på reservationen.

Anf. 32 HENRIK VON SYDOW (M):

Herr talman! Tack för debatten om skatteutskottets betänkande! Jag skulle bara vilja säga ett par ord om det som faktiskt finns i skatteutskottets betänkande, och det är lagstiftning. Det är ny lagstiftning. Vi utsträcker personalliggarna också till tvätteribranschen. Det träder i kraft den 1 april nästa år.

Vi har pratat om mycket annat men inte om det lagstiftningsförslag som nu faktiskt ligger på riksdagens bord och som vi enigt kommer att rösta för. Det är viktigt, och det är välkommet.

Jag vill också säga att jag har förståelse för oppositionspartiernas återkommande uppfattning att det görs för lite och för sent. Jag har förståelse för det. Jag tycker möjligen att just den här dagen inte är den bästa dagen att säga det, när vi faktiskt gör reformer och gör insatser mot svartarbete och skattefusk.

Detta är bara en del i en serie av reformer som vi alla känner till men som jag ändå vill påminna om. Vi har infört kassaregister i lagstiftningen. Vi har infört personalliggare för restaurangbranschen och för frisörbranschen.

Vi har under arbetet i utskottet återkommande antagit nya och uppdaterat gamla informationsutbytesavtal med så kallade skatteparadis. Bara sedan 2006 är det över trettioåret sådana.

Jag vill bara påminna om att vi inte ska reducera riksdagens arbetsroll. Vi antar faktiskt reformer. Vi antar informationsutbytesavtal. Vi antar ny skarp lagstiftning som försvårar för svartarbete och skattefusk i Sverige.

Jag vet att vi tycker olika om det här. Men jag vill ändå nämna reformer som RUT och ROT som bidrar till att svartarbete blir mindre vanligt förekommande i Sverige. Jag vill också påminna om det uppenbara, att vi faktiskt har väsentligt ökade anslag till Skatteverket. Det har i allra högsta grad bidragit till att den svarta ekonomin trängs tillbaka. Jag vill också nämna att vi återkommande får kvitton på just detta.

Den svarta ekonomin i Sverige trängs tillbaka. Det där är av naturliga skäl väldigt svårt att mäta och vara helt säker på. Men Skatteverkets indikatorer både för 2010 och för 2011 visar faktiskt att den svarta ekonomin, svartarbeten och skattefusk, med all sannolikhet blir mindre förekommande i Sverige.

Samtidigt ser vi att skattemoralen i Sverige stiger. Det är förstås mycket välkommet och en mycket viktig utveckling. Legitimiteten för vårt skattesystem ökar. Svenska folkets lojalitet mot skattesystemet ökar

också. Skatteverket har dragit det här för utskottet. Och jag vill gärna påminna om att det är signifikanta attitydförändringar. Allt fler tar tydligt avstånd från skattefusk och svartarbete, och allt fler gillar vårt skattesystem. Bland svenska folket är det allt fler som gillar vårt skattesystem.

Vi ska inte slå oss för bröstet alltför mycket. Jag vill till sist påminna om ärendeplanen. Skatteutskottets ärendeplan visar att det här arbetet kommer att fortgå med kraft. Vi har informationsutbytesavtal med Antigua och Barbuda. Vi har informationsutbytesavtal med Saint Lucia. Vi har en ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Jamaica. Vi har informationsutbytesavtal med Panama. Vi har informationsutbytesavtal med Seychellerna. Vi har förslag om månadsredovisningar. Vi har förslag om mer kassaregisterlagstiftning. Detta finns i ärendeplanen för vårterminen.

Den här utvecklingen måste vi arbeta vidare på. Det är angeläget att kräva mer och göra mer på detta fält. Men låt oss bara notera att det är den utveckling som pågår. Den svarta ekonomin i Sverige trängs tillbaka, och skattemoralen i Sverige stiger. Det är viktigt, och det är mycket välkommet.

Anf. 33 ANDERS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Tack, ordföranden i skatteutskottet, Henrik von Sydow!

Det är ju detta vi säger. Det finns en samstämmighet i det här som vi har pratat om under hela den här debatten. Då undrar vi: Är det bara tomt prat, eller är det allvar?

Tidningen Byggnadsarbetaren får man som medlem i det förbundet. Det står: Här är de tio största skattefuskar. Var är de? I byggbranschen. Det står om smitarna, och det finns en lista med 15 byggföretag som skattefuskar mest.

Det är klart att det finns en frustration över att det här får fortgå. Det är ändå tre och ett halvt år sedan vi pratade om att det här skulle kunna genomföras. Man har haft tre och ett halvt år på sig och har inte gjort det.

Jag tycker att det är min skyldighet, och vår skyldighet som riksdagsledamöter, att säga till regeringen: Nu måste ni komma, för det finns en samstämmighet åtminstone i retoriken i skatteutskottet om att det här är viktigt. Låt oss då se till att det blir gjort. Vi säger inte att det ska göras i morgon – en del har antytt att vi skulle komma med lagförslag då. Vi säger att det ska komma inom 2013, och det ska vara på plats 2014.

Nog ska man med tusen medarbetare kunna fixa det. Då är vi överens.

Det är viktigt att det framgår för svenska folket att vi inte ser med blida ögon på det som beskrivs i den här tidningen. Vi måste komma till rätta med detta, inte minst av det skälet att de seriösa företagen, byggföretagen, ska ha möjlighet att vara med och konkurrera på den marknad som finns.

Anf. 34 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Jag lyssnar noga på Anders Karlsson och tycker att han slår in öppna dörrar. Socialdemokraterna och de fyra oppositionspartierna slår in öppna dörrar.

Regeringen arbetar redan med frågan. Vi i allianspartierna säger i vår reservation att det är angeläget att lagstiftning kommer på plats och att vi får ett kontrollsystem som effektivt tar ned svartarbetet i byggbranschen.

Det är ett regelverk som ska vara effektivt. Det ska vara rättssäkert. Och det ska framför allt vara praktiskt genomförbart.

Anders Karlsson är en erfaren riksdagsledamot. Han har varit ordförande i försvarsutskottet och arbetsmarknadsutskottet. Han vet det här. Socialdemokraterna har den insikten.

Jag är förvånad över att man inte visar större förståelse för beredningsprocesserna när det gäller lagstiftning. Det här är ingen lekstuga; det är vi alla överens om. Det vi gör ska vara seriöst. Det ska vara ett kontrollsystem som blir effektivt, rättssäkert och praktiskt genomförbart.

Jag kan förstå att oppositionspartierna ligger på och säger: Vi ska ha mer. Man talar nog för hela utskottet när man uttrycker att det är angeläget. Men ska vi inte också vara överens om att vi ska ha en lagstiftning som gör att kontrollsystemet i byggbranschen blir både effektivt och rättssäkert och att det är praktiskt genomförbart?

Av de kommentarer som har kommit från branschen de senaste dagarna framgår att det inte går att hafsa fram detta. Det går inte att få ett förslag som på ett seriöst sätt pressar tillbaka svartarbete i byggbranschen. Låt lagstiftningen ta sin tid så att vi får ett effektivt verktyg mot svartarbete i byggbranschen.

Anf. 35 ANDERS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tycker inte att man hastar fram något. Regeringen och de tusen anställda på Finansdepartementet har haft tre och ett halvt år på sig att fixa detta, men inte gjort det. Man har inte gjort någonting för att fixa detta. Då är det väl rimligt att riksdagen säger ifrån?

Jag har, som Henrik von Sydow sade, varit ordförande i en del utskott. Det är rätt. Jag var ordförande i arbetsmarknadsutskottet under socialdemokratisk majoritet. Henrik von Sydow kan läsa i protokollen vad utskottet gjorde. Vi gav den socialdemokratiska regeringen flera tillkännagivanden när vi tyckte att den inte skötte sin uppgift. Ett enigt utskott sade då att det var dags att leverera en proposition och att man hade väntat för länge.

Jag skulle vilja se en sådan vilja också från Henrik von Sydow. Då kommer vi med i samma historiebok som visar att vi kan säga till vår egen regering: Se till att verkställa nu. Ni har haft lång tid på er, och ni verkställer inte.

Vi har gett regeringen hela året för att fixa detta, så vi är rätt så generösa. Men har man inte klarat det på tre och ett halvt år klarar man det kanske inte på ett.

Anf. 36 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Titta på utskottets ärendeplan. Titta på propositionslistan. Titta på den serie av förslag som tar sikte mot svartarbete och skattefusk, inte bara i byggbranschen utan mer generellt. Det är en serie förslag som tar sikte på att stänga ned skatteparadisen. Det är förslag med krav på kassaregister och månadsredovisning.

Regeringen har nu i dagarna tillsatt en utredning som syftar till ett kontrollsystem för att minska svartarbetet i byggbranschen.

Glöm inte helheten. Anders Karlsson borde vara glad – kanske inte nöjd – över utvecklingen i Sverige att skattefelet, den svarta ekonomin, trängs tillbaka samtidigt som skattemoralen, svenska folkets vilja att

betala skatt, ökar. Den utvecklingen sker nu och har skett sedan 2006. Vi har börjat bryta utvecklingen i den svarta ekonomin. Den trängs tillbaka. Synen på skattefusk förändras signifikant. Det är nu ett mycket större avståndstagande.

Svenska folket känner legitimitet för och lojalitet med det svenska skattesystemet. Svenska folket gillar i större utsträckning vårt skattesystem. Det är en utveckling som jag tycker att Anders Karlsson borde välkomna.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

13 § Associationsrätt m.m.

Föredrogs
civilutskottets betänkande 2012/13:CU5
Associationsrätt m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 37 JAN LINDHOLM (MP):

Herr talman! Betänkande 5, *Associationsrätt m.m.*, är ett motionsbetänkande som behandlar 17 yrkanden från 14 olika motioner. Nästan hälften av yrkandena kommer från miljöpartister, så nu befarar säkert mina utskottskolleger att jag ska prata väldigt länge. Men utskottet har valt att behandla de flesta av förslagen förenklat, så det är bara i en fråga som jag har en reservation att försvara. Att jag dessutom har en jobbig förkyllning gör att jag inte har för avsikt att uppehålla kammaren särskilt länge.

Herr talman! Från Miljöpartiets sida skulle vi självklart gärna se att riksdagen vågade vara lite mer på bettet när det gäller jämställdhet mellan könen. I det här betänkandet finns ett flertal förslag om kvotering på såväl kommunala som statliga och privata bolag liksom förslag om kvittering i de stora börsbolagens valberedningar. Den här frågan behandlade vi i kammaren senast den 19 december 2012, alltså för bara drygt en månad sedan, när vi debatterade vårt betänkande nr 14. Eftersom jag har ont i halsen tänker jag inte upprepa alla argument som vi hade i den debatten.

Det gör inte frågan mindre viktig. Det tycker jag att kammaren ska komma ihåg.

Jag ska i stället använda den röst jag har till att säga några ord om reservationen som handlar om hållbarhetsrapportering – en reservation som jag alltså yrkar bifall till.

Inom EU pågår diskussioner om att lägga fram förslag om hållbarhetsrapportering. Miljöpartiet menar att Sverige borde gå före och visa vägen. På det viset skulle vi kunna påverka hur hållbarhetsrapportering utvecklas och ser ut som verktyg så att det blir kraftfullt och inte bara ännu en av alla de papperstigrar som politiken tyvärr ofta skapar.

Hållbarhetsrapportering är ett verktyg som försöker bygga en bro mellan de internationella konventioner som det globala politiska systemet enas kring och de konkreta verksamheter som bedrivs i företagen. Syftet med hållbarhetsrapporteringen är att förbättra styrningen mot de gemensamma målen, exempelvis när det gäller resursfrågor, miljöfrågor och klimatmål samt effektivitet när det gäller hur man utvecklar hänsyn till biologisk mångfald och hur man arbetar med ekosystemhänsyn.

När Miljöpartiet bildades var vi ensamma om att tala om hållbar utveckling. De gamla partierna vägrade på många håll runt om i landet att debattera med oss när vi tog upp frågor om resursknapphet, hotade biotoper, konsumismens skadeverkningar, växande orättvisor och vikten av ett globalt perspektiv. I dag är förmodligen alla partier överens om att vi måste anta utmaningen att bygga ett hållbart samhälle och skapa en hållbar framtid. Men rädslan för själva förändringen är fortfarande så stor att en majoritet avslår den motion om hållbarhetsrapportering som finns i det här betänkandet.

Det börjar bli ont om tid. Därför måste vi öka takten i arbetet på en hållbar framtid. Jag hoppas därför att regeringen, trots detta avslag, själv kommer med en proposition gärna redan till hösten.

Jag tror att alla förstår att det inte räcker med internationella konventioner och en massa fina ord. Det måste bli konkret handling, och det måste ske snart.

Jag yrkar alltså bifall till reservationen.

Anf. 38 MARTA OBMINSKA (M):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag och avslag på reservationen.

I betänkandet finns det, som Jan Lindholm nämnde, ett tjugotal motionsyrkanden. Det finns en reservation om hållbarhetsrapportering.

EU-kommissionen kommer under det första kvartalet detta år att lägga fram ett förslag om hållbarhetsrapportering för alla större företag. Frågan om hållbarhetsrapportering är alltså föremål för pågående arbete inom EU.

Anf. 39 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Det är en kort talarlista, och det är korta anföranden. Det beror kanske på att en del av de frågor som har vållat debatt tidigare har diskuterats i ett annat sammanhang, vilket Jan Lindholm framhöll.

Då återstår den reservation som Miljöpartiet har skrivit om hållbarhetsrapportering. Jag vill påminna om att Centerpartiet 1960 väckte den första miljömotionen i Sveriges riksdag. Hållbarhet är en viktig del av Centerpartiets drygt hundraåriga historia och vår mer än hundraåriga framtid också, för den delen.

Det är glädjande att så många företag intresserar sig för hållbarhetsfrågor, både på eget initiativ och i sammanhang där det offentliga är en delaktig spelare.

Kommunernas roll som upphandlare är viktig när det gäller att sätta upp kriterier för vad som ska gälla för de företag som de tecknar ramavtal med.

Hemma i Halland finns EMC, Energi- och miljöcentrum, en förening som har funnits sedan år 2007 och som jobbar bland annat för att bygga

kunskap och driva projekt med energifokus tillsammans med näringslivet och andra regionala aktörer i Halland. Medlemskap där är öppet för alla företag som har ett behov av inspiration och hjälp med energi- och miljöfrågor eller som har något att bidra med till andra företag.

Föreningen grundades av åtta starka företagare i Varbergs kommun.

I dag presenterar Framtidskommissionen sin rapport *Vägen till en grönare framtid* för vår näringsminister Annie Lööf på Tekniska museet. I den beskrivs hur världen mot bakgrund av att den globala medeltemperaturen stiger och att människan överutnyttjar jordens resurser i snabbare takt måste ställa om och vilka utmaningar Sverige står inför på kort och på lång sikt.

Grön omställning skapar nya möjligheter för grönare lösningar på nya marknader där den globala konkurrensen hårdnar. Fokus för svenska börsföretag måste vara att själva anpassa sig till en sådan utveckling.

Energiforskningspropositionen, som presenterades av Anna-Karin Hatt i oktober, innehåller årliga satsningar på 1,4 miljarder som också inkluderar näringslivet som ska arbeta med fem fokusområden. Det är en fossiloberoende fordonsflotta, kraftsystem som klarar förnybar elproduktion, energieffektivisering i bebyggelse, ökad användning av bioenergi och energieffektivisering av industrin.

Sverige införde tidigt riktlinjer för Hållbarhetsrapportering för statligt ägda företag. Under den förra mandatperioden togs det under Maud Olofssons ledning fram nya riktlinjer med förtydligade informationskrav för de statliga bolagen. Det är ett ansvar som staten har som ägare av svenska folkets egendom. Det är ju främst ett ägaransvar att ha hållbarhetsrapportering.

Om vi skulle tillmötesgå reservationen kommer det att behövas särskild lagstiftning, förändring i aktiebolagslagen, i bokförings- och redovisningslagen, för att tvinga företagen att göra något som de rimligen själva borde ha ett intresse att ta initiativ till.

CSR, corporate social responsibility, blir för fler och fler företag en konkurrensfördel och ett villkor för att de ska kunna göra affärer.

Vi ser en utveckling där behovet att lagstifta om detta är litet. I betänkandet står det, som har sagts tidigare, att ett direktiv från EU är på väg. Ändå kommer det nu förslag om att samtliga större bolag ska införa hållbarhetsrapportering.

Det är inte bara statliga företag som ska jobba aktivt för att främja goda etiska principer, uppförandekod och jämställdhetspolicy, som det står i regeringens riktlinjer till de statliga bolagen. Många av storföretagen gör redan det. Jag kan här visa upp Volvogruppens senaste hållbarhetsrapport från 2011.

Herr talman! Eftersom ett EU-direktiv är på väg ska jag kanske inte säga att hållbarhetsrapportering för större svenska företag är något som inte behövs. Men mot bakgrund av att så mycket händer inom det här området och att ett initiativ redan har tagits av EU yrkar jag avslag på Miljöpartiets reservation och bifall till förslaget i betänkandet CU5.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 15 §.)

Föredrogs
civilutskottets betänkande 2012/13:CU6
Snabbare betalningar (prop. 2012/13:36).

Snabbare betalningar

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 40 YILMAZ KERIMO (S):

Herr talman! Låt mig börja med att yrka bifall till reservation 1. Det är en reservation som är gemensam för Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Sedan vill jag gå vidare med något som är positivt i propositionen. Regeringens förslag innebär att betalningstiden för fakturor till myndigheter och andra offentliga organ blir maximalt 30 dagar. Det är bra, men det räcker inte.

Ett litet företag som utför ett arbete ska inte behöva vänta längre än så på sin betalning. Detta känns därför som en högst rimlig ordning.

Det är positivt att myndigheter och offentliga organ på detta sätt visar vägen och underlättar för små och medelstora företag. Men varför stannar regeringen vid detta? Varför ska det vara skillnad om småföretagaren fakturerar en myndighet och om småföretagaren fakturerar ett annat företag? Jag förstår inte detta. Det lilla företaget behöver få sina pengar lika snabbt oavsett vem som har fakturerats. Jag har svårt att se argumenten för att göra denna skillnad.

När jag träffar småföretagare är frågan om betalningstider något som de ofta tar upp som ett stort problem. Långa betalningstider försämrar dessa företags likviditet och lönsamhet. Detta kan i förlängningen också få negativa effekter för samhällsekonomin.

Det är inte ovanligt att småföretagare får vänta mycket länge på att få betalt för sina varor eller tjänster.

Det handlar ibland om betalningstider på upp till 120 dagar. Under tiden får de själva ligga ute med pengarna. Ofta får de också betala in momsavgifterna till staten innan deras faktura är betald.

Det är inte rimligt att stora företag använder mindre företag som bank, framför allt inte i dessa tider då många småföretag har svårt att få lån av bankerna.

Regeringens förslag om att det ska vara möjligt att avtala om längre betalningstid än 30 dagar gör att det i praktiken kommer att handla om betydligt längre tider.

Hur ska små företag kunna stå emot de stora företagens krav på längre krediter? Det är inte lätt.

Hur ska underleverantören kunna hävda sin uppfattning mot ett stort företag utan att behöva vara rädd för att bli av med en stor kund? Det kanske till och med är den största och viktigaste kunden, eller rent av den enda kunden.

Varför ska det i fortsättningen vara möjligt för stora företag att använda sina underleverantörer som bank? Jag förstår inte det. Underleverantörer är ofta små företag som är i stark beroendeställning till det stora företaget.

Vi föreslår därför att 30 dagar är den betalningstid som ska gälla också mellan företag. Det finns ingen anledning till olika regler i detta sammanhang. Det kommer att stärka små och medelstora företags möjligheter att finansiera en expansion. Det är nödvändigt för att fler jobb ska kunna skapas nu när vi är inne i en ekonomisk nedgång med stigande arbetslöshet och vikande sysselsättning.

Vi inser att en lag om maximalt 30 dagars betalningstid inte helt kan jämna ut den starkare partens övertag vid affärssuppgörelser. Men det är en viktig del i arbetet med att skapa ett sundare förhållande mellan parterna. Vi vet att det skulle betyda mycket för de små och medelstora företagen.

En undersökning bland 2 000 av landets småföretagare visar att nästan 60 procent av dem föredrar 30 dagars betalningstid. 40 procent önskar ännu kortare betalningstider. Endast 1 procent vill ha längre tid än 30 dagar. Regeringens förslag stöds med andra ord endast av 1 procent av Sveriges småföretagare. Man kan säga att regeringen står bakom småföretagarna, men den står så långt bakom småföretagarna att det inte syns att den står bakom dem.

Vi står på småföretagarnas sida och tycker att önskemålen om skäliga betalningstider är rimliga. Regeringen bör helt enkelt komma tillbaka med ett nytt lagförslag som innebär att 30 dagars betalningstid är det som ska gälla också mellan företag. Det skulle göra nytta för landets många småföretagare, inte enbart för dem som har myndigheter och offentliga organ som kunder utan för alla företagare. Oavsett om det gäller stora företag eller myndigheter ska det vara lika för alla. Det ska gälla oavsett storlek och oavsett om det är offentlig sektor eller företag.

Herr talman! Med detta yrkar jag bifall till reservation nr 1.

Anf. 41 JAN LINDHOLM (MP):

Herr talman! Civilutskottets betänkande 6 handlar, som ni har hört, om snabbare betalningar och vad man behöver göra för att anpassa svensk lagstiftning till EU-direktivet om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner. Detta är ett mycket omfattande problem som jag själv på flera olika sätt har kommit i kontakt med ända sedan början av 1980-talet, och förmodligen är problemet betydligt äldre än så. Stora bolag har fått en osund vana att tvinga sina underleverantörer att acceptera betalningstider på exempelvis – det har jag exempel på – 90 dagar.

Enligt EU-direktivet ska medlemsstaterna se till att betalningstiderna när det gäller transaktioner mellan privata företag och det offentliga inte får vara mer än 30 dagar. De ska inte tillåtas vara längre än så. När det gäller transaktioner mellan privata näringsidkare kräver EU-direktivet att betalningstiderna inte överstiger 60 dagar om det inte finns särskilda motiv till det. Det gäller också under förutsättning att det inte anses oskäligt mot borgenären, alltså den som har levererat varan eller tjänsten och vill ha betalt för den.

Regeringen har valt att följa EU-direktivets krav i den första delen. Förslaget till beslut innebär därför att maximalt 30 dagars betalningstid ska gälla vid transaktioner mellan det offentliga och det privata. När det gäller den andra delen urvattnar regeringen grundregeln om 30 dagar, som alltså anges även där, med en mängd förbehåll och undantag som i princip – eller till och med i praktiken, skulle man egentligen kunna säga

– innebär att relationen mellan företagen som köper och de som säljer kan fortsätta att se ut precis som i dag.

Självklart ska man inte, herr talman, inbilla sig att problemen skulle lösas bara genom att riksdagen beslutar om att 30 dagar utan några som helst undantag ska gälla för betalningar mellan privata näringsidkare. Verkligheten är nämligen den att de stora företagen på olika sätt kan göra det klart för sina underleverantörer att de inte får datera sina fakturor hur som helst om de vill fortsätta att vara med på leverantörslistan. Dessa signaler behöver inte vara så tydliga och formella att de går att dokumentera, om det nu skulle vara någon företagare som skulle våga ta strid om villkoren. Därför menar vi att det behövs andra, kompletterande åtgärder från regeringens sida om vi ska få en förändring av kulturen hos en del större företag.

Jag kan, herr talman, självklart inte stå i talarstolen och uttala mig om hur omfattande problemet är, och jag vill absolut inte stå i talarstolen och peka ut några företag även om jag råkar känna till ett antal exempel som jag skulle kunna använda. Jag tror inte att vi vinner på att hänga ut vissa företag som värre än andra. Att avstå från att på det sättet hoppa på vissa tror jag ligger i allas intresse i näringslivet. Då kanske de på olika sätt kan arbeta och påverka varandra för att förbättra situationen. Det kan nämligen inte vara roligt ens med ett kollektivt dåligt rykte.

Herr talman! Vi i Miljöpartiet är övertygade om att en förbättring när det gäller betalningstiderna betyder väldigt mycket för de små och medelstora företagen – ja, för alla underleverantörer. Det gynnar definitivt inte investeringsviljan och möjligheterna att växa om man hela tiden tvingas agera bank åt sina kunder. Vi anser därför att riksdagen bör rösta för reservation 1. Den innebär en tydlig uppmaning till regeringen att återkomma till riksdagen med ett förslag som innebär att längsta tillåtna betalningstid – utan undantag, alltså även när det gäller transaktioner mellan privata bolag – ska vara 30 dagar.

I reservationen framhåller vi även att fler åtgärder behöver vidtas för att de mindre bolagens ställning ska stärkas. Vi menar att regeringen bör återkomma till riksdagen med åtgärder så att inte den 30-dagarsregel vi vill ha även fortsättningsvis ska kunna ignoreras genom olika former av manipulation, exempelvis när det gäller hur man daterar fakturor. En sund kultur när det gäller relationen mellan företag kan rimligtvis inte få omfatta att svaga företag tvingas fungera som bank åt den större kunden.

Vi hoppas självfallet att ett bifall till reservation 1 i betänkandet ska uppfattas som en så tydlig signal som jag tror behövs för att vi ska få en självsanering och en självreglering när det gäller betalningstider mellan företag. Att nu även finansministern, enligt uppgifter i tidningar, instämmer i denna uppfattning borde innebära att vi får en majoritet för reservationen i dagens omröstning.

Anf. 42 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Herr talman! Propositionen föreslår ändringar i bland annat räntelagen för att genomföra ett EU-direktiv om bekämpning av sena betalningar. Direktivet är ett minimidirektiv, vilket innebär att vi kan genomföra en strängare lagstiftning om vi så önskar för svenskt vidkommande. Jag kommer i mitt anförande att i huvudsak beröra det som kretsar just kring

betalningstider, eftersom det är där vi har de två reservationer som finns i betänkandet.

Vi sverigedemokrater tycker att vi ska ha tydliga, enkla och rättvisa regler för företag i Sverige. Det är bra att propositionen och betänkandet innehåller just detta när det gäller myndigheters förhållande till företag som leverantörer. Vi tycker dock också att det ska vara enkla, tydliga och rättvisa spelregler mellan företag. I dag är det otvetydigt så att det finns företag, framför allt storföretag, som använder sina underleverantörer som bank. Det gör man helt enkelt – det är det många som har vittnat om de senaste dagarna, bland annat till mig – genom att man vid upphandling ställer krav på väldigt långa betalningstider.

Det förslag den majoritet som till att börja med fanns i utskottet stod bakom – det förslag Alliansen stod bakom – innehöll möjligheter att vid förhandlingarna även fortsättningsvis ställa krav på underleverantörer om väldigt långa betalningstider och fakturor. Det är alltså inte en så stor förändring från dagsläget. Många har också vittnat om att det kommer att fortsätta. Företag har ringt upp bland annat mig och sagt att vi med regeringens förslag kommer att få en liknande situation i framtiden.

Vän av ordning kanske noterar att vi sverigedemokrater inte alltid är vänner av EU-direktiv. Det händer dock ibland att även en blind höna och så vidare, och i det här fallet har EU gjort någonting bra för företagen. Om man tittar på EU-direktivet ser man att det är ett minimikrav med möjlighet att avtala upp till 60 dagar. Men regeringens förslag möjliggör ytterligare betalningsdagar utöver de 60 dagarna.

Man säger att de små företagen används som bank. Men de små underleverantörerna – det kan också vara medelstora och stora företag som är underleverantörer – kan ibland hänskjuta betalningarna till sina leverantörer, som i sin tur hänskjuter dem till sina leverantörer. I slutändan är det alltid den svage som får betala, det vill säga att den svage får med sin checkkredit och sitt kapital finansiera de större företagens verksamhet. Jag tycker i ärlighetens och hederlighetens namn att de större företagen, om de har problem med finansieringen, kan sköta finansieringen via sin egen checkkredit eller lån i bank.

Det är ändå så att underleverantörer ska betala skatter. De ska betala sina löner och de ska betala sina leverantörer och får då ibland låna pengar till detta, därför att de i sin tur har gett lån till sina kunder. Det är inte rimligt. Det är skadligt för de företagen. Många företag vittnar också om att de haft ekonomiska svårigheter på grund av att storföretagen utnyttjar sin starka ställning.

Det är också skadligt för Sverige, för det är i de små och medelstora företagen som nya företag ska växa fram. Det är i de små och medelstora företagen som tillväxten och de nya jobben ska komma. Om låneutrymmet av kapitalet i de bolagen är uppbundet av lån till kunderna kanske det inte blir någon ny produktutveckling och tillverkningslinje. Det kanske inte blir någon forsknings- och utvecklingsavdelning. Man kanske inte har råd att säkra patent. Man kanske inte kan göra satsningar på arbetsmiljö och säkerhet. I värsta fall kanske man inte kan nyanställa.

Herr talman! Jag måste säga att jag är lite förvånad över att regeringen, som i vanliga fall brukar vara bäst i klassen när det gäller att implementera EU-direktiv, just i det här fallet har missat intentionerna i EU-direktivet och även i fortsättningen företräder den starkes rätt.

Det förvånar mig att regeringen så klart och tydligt tar ställning för storföretagen mot små och medelstora företag. Om man lyssnar på vägarna som viskar rådde det inte full enighet inom regeringen i den här frågan. Om man ska tolka viskningarna rätt fanns det starka krafter inom regeringen som ville ha 30 dagars betalningstid. Samma viskningar påstår att till exempel Centerpartiet kanske hade en orimligt stor och stark påverkan på det förslag som slutligen lades fram. Då kan jag tycka att det är rätt att regeringen får tillbaka den här frågan, får göra ett omtag och komma med ett nytt förslag som tar hänsyn till vad oppositionen har sagt, men också funderar ett varv till och kanske ger Centerpartiet lite mindre inflytande över det färdiga förslaget.

Av den anledningen kommer jag nu inte att yrka bifall till vår reservation 2. Vi ställer oss i stället bakom den gemensamma reservationen från S, V och MP, reservation 1, och kommer att rösta på den i kammaren senare i dag.

Anf. 43 MARIANNE BERG (V):

Herr talman! Det har blåst lite kring detta betänkande. Jag hade inte förväntat mig att det skulle bli så mycket vindar kring detta betänkande, *Snabbare betalningar*. Det har varit turer ända in to the bitter end.

Förslaget som regeringen lade fram om 30 dagars betalningstid när underleverantören skickat i väg sin faktura är jättebra. Så långt är allting lugnt och okej. Men sedan kommer detta med avtalsfriheten, att man ska kunna avtala bort betalningstiden, som däremot är ett väldigt dåligt förslag. 30 dagar, basta utan undantag, är vad Vänsterpartiet anser ska råda.

När det gäller fordran från myndigheter och andra offentliga organ är det 30 dagars betalningstid som gäller. Samma körschema, oavsett om det är offentligt eller privat, är väl en tydlig och klar linje som alla kommer att kunna känna till och också värna. Frågan är varför inte borgerligheten löper linan ut så att det blir samma för alla berörda parter, oavsett om de är offentliga eller privata. Vi förordar naturligtvis 30 dagars betalningstid utan undantag.

När regeringen kommer in på avtalsfriheten medför det en stor risk att storföretagen fortsättningsvis, som många varit inne på, låter de små företagen, många gånger underleverantörer, vara bank.

I dag, herr talman, kan vi se till att få en förändring i detta.

Det finns mer att ta upp, avtalsfriheten. Om en borgenär, det vill säga en underleverantör eller småföretagare, nekar ytterligare tid för betalning, kan beställaren helt frankt säga: Tack och adjö! Vi går till någon annan. Det är ett scenario som många småföretagare hävdar kan komma att ske, så avtalsfriheten måste strykas. Därför, herr talman, måste vi se till i dag att kampen David mot Goliat inte ska få fortsätta.

Vi lever också i en tid då arbetslösheten är skyhögt. Därför måste vi se till att på alla plan försöka förbättra de siffrorna. En del i detta är just att småföretagarna ska kunna få betalt i rätt tid, så att de kan ges möjligheter att eventuell anställa fler och känna sig trygga i att deras verksamhet ska kunna leva vidare.

Herr talman! Jag började mitt anförande med att säga att det blåst lite kring den här frågan, och det har det ju gjort.

Efter mycket läsande, många konkreta exempel och många kontakter med berörda personer landade Vänsterpartiet i att 30 dagars betalningstid

utan undantag är det som vi ställer oss bakom. Det är det som vi vill ska gälla. Jag är otroligt glad att Socialdemokraterna och Miljöpartiet följer Vänsterpartiet i denna fråga som nu mynnat ut i en gemensam reservation. Tack ska ni ha för det!

Vid dagens omröstning här i kammaren kan vi se till att det blir förändringar för småföretagarna genom att rösta på reservation 1 i betänkandet.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 1.

Anf. 44 JESSIKA VILHELMSSON (M):

Herr talman! Inom EU har det under en lång tid pågått ett arbete med att förkorta betalningstider inom näringslivet. Ett direktiv har utformats som syftar till att skapa ett gott småföretagarskydd samtidigt som avtalsrätten värnas.

Utredningen Snabbare betalningar redovisades här i april förra året. I utredningen fanns många olika delar av näringslivet representerade. Under utredningstidens remissomgång stödde de flesta instanser förslaget i stort. Det fanns ett förslag till ändring, att betalningstiden skulle vara 30 dagar i stället för 60, ett förslag som regeringen lyssnade på, och jag återkommer till det alldeles strax.

Under utredningstiden har även överläggningar hållits mellan företrädare för ansvariga departement i de nordiska länderna. Vid överläggningarna har man försökt enas om hur direktivet bör tolkas och även, i viss mån, hur det bör genomföras.

Regeringen har nu lämnat en proposition till riksdagen som innehåller förslag som syftar till att motverka sena betalningar och långa avtalade betalningstider inom näringslivet.

Med anledning av propositionen har två motioner väckts. I ärendet behandlar vi också sju motioner från den allmänna motionstiden.

Flera av talarna har varit inne på att långa betalningstider liksom sena betalningar, det vill säga betalningar som sker efter förfallodagen, är ett stort problem och får negativa konsekvenser. Men det är också på det viset att krediter inom näringslivet är betydelsefulla. De förenklar betalningsadministrationen och möjliggör en mer effektiv handel. Regeringens proposition syftar därför till att skapa ett gott småföretagarskydd samtidigt som den värnar avtalsfriheten. Det är inte på det viset som Jan Lindholm säger, att det är något slags urvattnat förslag.

Propositionen har efter remissrundan landat i ett bra förslag och föreslår att en fordran vid handelstransaktioner ska betalas senast 30 dagar efter det att borgenären har framställt krav på betalning. Längre betalningstid är endast möjlig i det fall borgenären uttryckligen har godkänt det. Denna sista möjlighet finns dock inte för myndigheter eller andra offentliga organ, där 30 dagars betalningstid är tvingande.

Herr talman! Långa betalningstider är som sagt ett problem. Det är också därför vi lägger fram det här förslaget. Det är en ändring av nuvarande lagstiftning. Jag tror att detta tillägg i räntelagen och det faktum att myndigheter och offentliga organ ska betala fakturor inom 30 dagar kommer att ha effekt på det övriga näringslivet.

I betänkandet säger vi också uttryckligen att om detta inte får avsedd effekt förutsätter vi att regeringen återkommer med nya förslag.

Att däremot lagstifta om en indispositiv 30-dagarsregel, eller 60-dagarsregel som Sverigedemokraterna till helt nyligen föreslog, är fel av många skäl.

I en modern ekonomi är avtalsfriheten ett fundament för ett flexibelt och konkurrenskraftigt näringsliv och en grundläggande utgångspunkt vid global handel. Avtalsfriheten motiveras av att det är marknadens aktörer som är mest lämpade att avgöra frågor om avtals ingående och innehåll. Det är bara avtalsparterna som kan se vilka detaljvillkor som i praktiken passar deras avtalsrelation.

Betalningstiden är en av flera delar i ett avtal. En lång betalningstid kan till exempel kompenseras av att säljaren får ett bättre pris.

En tvingande reglering om betalningstiden kan leda till att affärer inte blir av. Nystartade företag eller mindre företag med sämre likviditet kan sakna möjlighet att betala en köpeskilling omedelbart eller inom en viss kortare tid. Det kan vara problem att ordna banklån. Om avtalsparterna då har möjlighet att avtala om längre betalningstider kan köparen förvärva på kredit och därefter betala säljaren när köparen sålt vidare till slutkund.

Handelskrediter och avtalsfrihet är viktiga för ett konkurrenskraftigt näringsliv. Det har oppositionen missförstått.

Herr talman! Som jag inledningsvis sade fördes samtal med våra grannländer om hur direktivet borde tolkas och genomföras. Vi har sedan lång tid tillbaka inom Norden en tradition att harmonisera våra lagar inom civilrättens område.

Den finska riksdagen och det norska Stortinget har utifrån direktivet antagit lagstiftning som säger att betalningsfristen mellan näringsidkare får överskrida 60 dagar endast om det uttryckligen har avtalats om detta – alltså precis i enlighet med EU-direktivet. Det innebär att dessa länders lagar öppnar upp för längre betalningstider än det svenska förslaget.

Det danska Folketinget har antagit en lagstiftning som liksom den föreslagna svenska lagstiftningen säger att betalningsfristen mellan näringsidkare får överskrida 30 dagar endast om detta uttryckligen har godkänts.

Finsk, norsk och dansk lagstiftning är alltså dispositiv vad gäller betalningstidens längd.

En svensk tvingande lagreglering riskerar alltså att leda till att svenska företag går miste om avtal och affärsmöjligheter. Är det detta som oppositionen vill?

Försening av betalning är absolut ett problem, men det kommer inte reservanterna åt. Socialdemokraterna var inne på det, och det står också tydligt i reservationen.

För att motverka sena betalningar finns en hel verktygslåda i svensk rätt. Propositionen föreslår, förutom det jag talat om vad gäller betalningstider, en ny paragraf om att Marknadsdomstolen kan förbjuda oskälig sedvänja om till exempel betalningstid. Det finns också en tvingande regel om borgenärens rätt till dröjsmålsränta. Det finns regler om borgenärens rätt till ersättning och vilka belopp som ska utgå vid betalningsförsening.

Därutöver finns andra civilrättsliga och konkurrensrättsliga regler som kan tillämpas vid oskäliga avtalsvillkor eller sena betalningar. Vidare finns 36 § i avtalslagen. Det finns också en ganska omfattande

praxis på området om vad missbruk av ställning innebär. Det är regler som utredningen konstaterar fungerar väl.

Hur kan Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna med sina dåligt underbyggda reservationer på allvar tro att detta skulle hjälpa småföretagen? Det saknas helt konsekvensanalys, och förslagen riskerar att få helt motsatt effekt på näringslivet. Det är inte vad Sverige behöver.

Herr talman! Sammanfattningsvis är det min uppfattning att propositionens förslag är bra. Tillsammans med övrig befintlig civilrättslig lagstiftning som finns på området och utarbetad praxis kommer det att få önskvärd effekt och ge våra företag ett bättre skydd. Jag yrkar bifall till propositionen och avslag på motionerna.

Anf. 45 YILMAZ KERIMO (S) replik:

Herr talman! Jag blir mycket förvånad. Regeringen brukar tala sig varm för småföretagare och småföretagande, men nu visar man att det bara är tomma ord utan handling. Man gör ingenting för småföretagare. Det är bara stora och börsnoterade företag som gynnas.

Småföretagare som är beroende av sina stora leverantörer får vänta mycket längre tid på att få sina pengar. 120 dagar brukar det vara. Vad gör de då? De säljer sina fakturor till finansbolag, och då betalar de mer ränta. De drabbas hela tiden.

Jag förstår av retoriken att ni inte har lyssnat på småföretagarna. I dag har alla ledamöter fått en vädjan till Alliansens riksdagsledamöter att tänka om och göra något nytt i detta. Det är Företagarna Stockholms stad och Företagarna Uppsala som har undertecknat och skickat denna skrivelse. De tycker liksom många andra att långa betalningstider är ett tillväxthinder och att total avtalsfrihet kräver jämnstarka avtalspartner. Ett stort företag har övertag gentemot ett mindre. Småföretagen är beroende och kan inte avtala bort det.

Moderaterna och Alliansen måste tänka om. I dag har ni chansen att göra något nytt, att tänka om, tänka rätt och rösta rätt kl. 16 så att det blir rätt. Det ska vara 30 dagar och inget annat för alla företag, oavsett om det är stort, litet, privat eller offentligt.

Anf. 46 JESSIKA VILHELMSSON (M) replik:

Herr talman! Vi är överens om att sena betalningar är ett problem. Men ni kommer inte till rätta med problemet med ert förslag. Det betyder inte att företagen fortsättningsvis kommer att betala i tid. Det är problemet.

Regeringen lyssnar. Det har varit en omfattande remissbehandling. Det har varit en utredning som har bestått av näringslivets olika representanter. Vi har lyssnat. Vi gick från 60 dagar till 30 dagar.

Jag undrar om det är ni som inte har lyssnat. Er reservation har ingen som helst konsekvensanalys av vad detta skulle innebära. Är det inte viktigt för näringslivet att ha handelskrediter? Är det inte viktigt för näringslivet att ha avtalsfrihet? Är det inte viktigt för näringslivet att självt kunna bestämma vad ett avtal ska innehålla? För mig är det viktigt.

Det här ger tydliga signaler om vad vi tycker att betalningstiden ska vara, men det ger också utrymme för företagen att själva få skapa sina avtal.

Vad har ni tänkt? Hur ska det bli med handelskrediter för småföretagen? Kommer detta inte att få andra effekter? Det är inte bara stora företag som utnyttjar långa betalningstider; det gör även små företag. Har ni tagit in det i er analys?

Anf. 47 YILMAZ KERIMO (S) replik:

Herr talman! Jag förstår fortfarande inte retoriken. Först säger ni att eftersom kommuner och övrig offentlig sektor ska betala inom 30 dagar kommer det att bli effekt även på andra, och de kommer också att betala inom 30 dagar. Om de inte gör det ska ni titta på det en gång till.

Det är motsägelsefullt. Först säger ni att det inte går och att det måste vara på detta sätt för avtalsfriheten. Samtidigt är ni beredda att pröva det ändå. Varför gör man det inte nu när man har lyssnat på småföretagarna? De tycker att det är ett tillväxthinder. Det går inte, de måste sälja sina fakturor och de kan inte växa.

Det är bara de stora och börsnoterade företagen som får nytta av detta. Varför ska det vara skillnad mellan offentlig sektor och stora företag? Varför ska bara en del gynnas? Jag förstår inte hur ni tänker.

Det är bara 1 procent av de företagare som tillfrågats som tycker att förslaget är bra. Ert förslag stöds alltså av endast 1 procent. Resten, det vill säga 99 procent, tycker att 30-dagarsregeln ska gälla oavsett om det är stora eller små företag.

Nu har ni möjlighet att visa att ni inte bara i ord utan även i handling står bakom små och medelstora företag, att ni inte enbart står bakom de börsnoterade stora företagen.

Anf. 48 JESSIKA VILHELMSSON (M) replik:

Herr talman! Jag skulle nog vilja säga att det var ett ganska grovt missbruk av statistik, men det kan vi kanske diskutera senare.

Jag tror inte att förslaget bara gynnar stora företag. Nu vet jag inte vem som sade att de hade träffat företagare, men också jag har träffat företagare, små företagare som är beroende av långa kredittider. Om de inte får det, ja då diskuterar de priserna.

Min fråga, som jag nu inte kan få svar på, är vad som är nästa steg. Ska vi härifrån även bestämma vad priset ska vara, bestämma ett maxpris? Var går gränsen? Det här är en avvägning mellan avtalsfrihet och att motverka långa betalningstider. Vad gäller myndigheter är det skillnad, för myndigheter kan vi råda över. Vi är förstås för korta betalningstider.

Anf. 49 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Jessika Vilhelmsson anför att nystartade företag som har svårt att få kredit i bank kan behöva låna av sina leverantörer. Det kan förvisso vara så, men jag tror att den omvända problematiken är betydligt vanligare, det vill säga att nystartade små och medelstora företag är tvingade att låna ut pengar till sina kunder. Det har inte minst inköpare från den typen av företag, storföretag, vittnat om de senaste dagarna. De ställer regelmässigt krav på långa betalningstider. Take it or leave it är beskedet till leverantörerna. Regeringens och Alliansens förslag ger utrymme för detsamma. Det är ingen förändring.

Det sägs att affärer kan gå Sverige förbi, att andra länder som tolkar EU-direktiv annorlunda får del av affärer som borde ha tillfallit svenska företag. Om de större företagen, som vi huvudsakligen talar om, behöver gå till banken och skaffa kredit för att finansiera sin verksamhet, de extra 30, 60 eller 90 dagarna som det handlar om, kommer det att påverka priset på deras produkter med promillen. Det är inte det som avgör om de får kontraktet eller kan sälja produkten.

För det lilla eller medelstora företaget som ska leverera kan det vara avgörande för om de kan betala sina skatter och lön till personalen eller utvidga sitt företag. Det är inte bra för Sverige. Det är inte bra för tillväxten. Jag tolkar Moderaternas och Alliansens ambitioner så att vi ska låta företag växa, att vi ska ha tillväxt i Sverige och säkra jobben. På vilket sätt rimmar förslaget med dessa ambitioner?

Anf. 50 JESSIKA VILHELMSSON (M) replik:

Herr talman! Jag har precis som Sven-Olof Sällström lyssnat på företagare, och jag har hört många företag och organisationer värna avtalsfriheten; det framkommer även i utredningen. Det verkar Sverigedemokraterna ha glömt bort.

Take it or leave it, säger Sven-Olof Sällström. Vad händer då med den här lagstiftningen? Kommer det att bli någon skillnad? Vad får det för konsekvenser för de företagen? De är fortfarande beroende. Det enda som då händer är att man betalar för sent. Det är ett problem redan i dag.

Jag måste ta upp något som sades om EU-direktivet. Jag uppfattade Sven-Olof Sällströms inlägg så att EU-direktivet har någon sorts maxgräns på 60 dagar. Det stämmer inte. Det är fortfarande en avvägning mellan avtalsfrihet och snabbare betalningar. Därför förvånar det mig att man gör den tolkningen.

Ja, det är klart att vi tycker att Sveriges näringsliv ska utvecklas och växa, och vi tror att det förslag som Sverigedemokraterna nu stöder är tillväxthämmande. Vi tycker precis tvärtom.

Anf. 51 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! När Jessika Vilhelmsson talar om avtalsfriheten på det sättet och använder det i detta sammanhang kommer jag att tänka på målningen *Grindslanten*. Det är ett gäng barn som gemensamt hjälps åt att öppna en grind för att släppa fram hästskjutsen. När det sedan kommer till betalningen är det den starkes rätt som gäller.

När vi stiftar lagar i det här landet – liksom man gör i alla andra länder – är det för att värna den svages rätt och ge rättvisa spelregler. Det är precis det vi nu sysslar med. Vi stiftar lagar för att ge rättvisa spelregler. Tillkännagivandet innebär att regeringen får tillbaka förslaget på sitt bord. Då kan regeringen komma tillbaka. Man kan förankra sina förslag i kammaren, vilket man sällan gör. Nu har man chansen.

Man kan börja med att förankra förslaget i regeringen, vilket jag förstått inte med säkerhet skett i det här fallet. Börja där. Fortsätt sedan med att förankra förslaget i kammaren. Kom tillbaka med ett förslag som kammaren kan acceptera. Sedan kan vi utgå från det och vad som ska gälla i framtiden beträffande avtal mellan företag. Det finns utrymme för regeringen att komma med ett förslag som kanske går utanför de 30 dagarna men ändå har en slutpunkt, ett förslag som innebär att man som

mäktig och stark inte ska kunna ställa vilka krav som helst på sina leverantörer.

Kom tillbaka med ett förslag så får vi se vad vi kan göra. Vi kanske kommer överens. Det föreliggande förslaget kan vi inte ställa oss bakom. Vi kommer inte heller att ställa oss bakom vår egen reservation, för i så fall skulle Alliansens förslag gå igenom vid omröstningen i dag. Vi ställer oss bakom Socialdemokraternas och den övriga oppositionens förslag för att ni i Alliansen ska få tillbaka det på ert bord och komma med ett bättre förslag.

Anf. 52 JESSIKA VILHELMSSON (M) replik:

Herr talman! Det var ju ett tydligt besked.

Vi talar förbi varandra kan jag delvis tycka. Det är tråkigt att inte något av partierna som har den gemensamma reservationen tar upp de andra förslag som finns i propositionen, såsom förslag om oskäligen avtalsvillkor och dröjsmålsränta. Det här är som sagt en del av ett förslag. Det finns många andra delar. Ni i oppositionen inskränker genom ert förslag företagets rätt att kunna utvecklas och få tillväxt. Det tycker jag är tråkigt.

Det saknas en konsekvensanalys, men utredningen har tidigare gjort en sådan och landat i att avtalsfriheten måste värnas. Tillsammans med de förslag som finns i propositionen är det en bra avvägning.

Anf. 53 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna. I dag behandlar riksdagen ett förslag som förbättrar villkoren för företagandet i Sverige. Regeringen föreslår i propositionen lagstiftning för att få till stånd dessa förbättringar. Det är viktigt att notera att den tvingande 30-dagarsregeln för alla företag, utan möjligheter för borgenär att godkänna undantag, i dagsläget saknar stöd bland företagargorganisationer som lämnat remissvar på förslagen.

Som alla i utskottet vet har företagare olika uppfattningar i den här frågan. Det finns de som anser att det behövs stärkta regler, men så finns det också de företagare som anser att det inte behövs tvingande regler. De företagare som inte vill ha tvingande regler framhåller att det är viktigt att det finns en avtalsfrihet. Jag har blivit kontaktad av ett antal företagare i båda lägren och också talat med studenter som skriver uppsatser i ämnet och kan konstatera att bilden är väldigt spridd. Det finns olika uppfattningar.

Dagens förslag syftar till att förstärka förutsättningarna. Jag noterar att flera av de partier som nu brinner för en tvingande 30-dagarsregel inte väckte några motioner när propositionen lades fram i riksdagen. Jag noterar även att Sverigedemokraterna bytt åsikt i sak. Från att ha haft en 60-dagars stupstock förordar de nu 30 dagar.

Uppfattningarna är som sagt olika mellan företagare om hur problemen ser ut. De som inte ser problem anser att det är viktigt med någon grad av avtalsfrihet. Som Jessika Vilhelmsson var inne på är betalningsvillkor ett av flera villkor i avtal. Också företagare som verkar exempelvis som underleverantörer av vissa varor till större företag har olika erfä-

renheter. Somliga av dem ser problem, andra inte. Jag gissar att de samtalerna och mejlen nått oss alla i utskottet.

Herr talman! Propositionen *Snabbare betalningar* innebär att vi i Sverige går längre än EU-direktivet. Lagen har redan beskrivits i debatten. Jag konstaterar att två motioner av två partier väckts med anledning av propositionen.

Jan Lindholm påtalar att han har följt problematiken sedan 1980-talet. Jag konstaterar att det är viktigt för oss alla att ta del av utvecklingen. Miljöpartiet hade heller inte någon motion i frågan när propositionen lades fram.

Alla partier stöder lagförändringarna i sig vad gäller propositionen. Men det finns två reservationer som avser tillkännagivanden om att regeringen ska återkomma med ytterligare förslag.

Jessika Vilhelmsson var inne på det nordiska samarbetet. Det finns beskrivet i betänkandet. Det har under utredningsarbetet förts överläggningar mellan företrädare för ansvariga departement i de nordiska länderna. Vid överläggningarna har man försökt enas om hur direktivet bör tolkas och i viss mån även hur det lämpligen bör genomföras.

Utifrån höstens behandling av propositionen har jag antagit att det finns en ganska stor samstämmighet kring hur vi ser på lagförändringarna. Det synes även vara läget här i dag, förutom vad gäller tillkännagivandena.

De lagförslag som utskottet ställt sig bakom syftar till att förbättra främst för de mindre företagen. Utredningens kartläggning visade att den genomsnittliga betalningstiden som små och medelstora företag angav i sina fakturor till andra företag och offentlig sektor var 27 dagar. Den vanligaste avtalade betalningstiden i Sverige var 30 dagar alternativt en kalendermånad. Men i vissa branscher förekom längre avtalade betalningstider.

Förslagen bör få en positiv effekt för leverantörerna genom att leda till snabbare betalningar och bättre kompensation vid sena betalningar. De förslag som lämnats innebär att särskilt de mindre företagens ställning stärks.

I och med att betalningar sker snabbare och i tid kan företagens finansierings- och administrationskostnader minska, förutsättningar för en sund konkurrens förbättras och i förlängningen samhällsekonomiska vinster uppnås.

En del mindre företag har problem med finansiering av sin verksamhet, vilket bland annat hindrar dem från att växa och att anställa fler medarbetare. Det finns många orsaker till det.

Ett av problemen är att de får vänta onödigt länge innan de fått betalt när de levererat tjänster och varor. Det finns också många orsaker till det.

Utskottet konstaterar att regeringens förslag ligger väl i linje med den redovisade faktiska genomsnittliga betalningstiden i Sverige, som enligt senare undersökningar är knappt 30 dagar.

Utskottet anser liksom regeringen att betalningsperiodens längd ska vara 30 dagar om inte borgenären uttryckligen har godkänt en längre betalningsperiod.

En längre betalningsperiod än 30 dagar förutsätter inte bara ett uttryckligt avtal. Den längre betalningsperioden får heller inte vara grovt oskälig mot borgenären, precis som Jessika Vilhelmsson var inne på.

För myndigheter och offentliga organ är 30-dagarsregeln inte möjlig att förhandla bort. Men mellan företag är det fortsatt möjligt att avtala om längre betalningstider.

Herr talman! I betänkandet står det väldigt tydligt angivet att regeringen kommer att följa frågan, precis som vi ledamöter i utskottet gör. Jag citerar betänkandet: "Utskottet förutsätter att regeringen noga kommer att följa effekterna av den nya lagstiftningen för de mindre företagen och att regeringen vid behov återkommer till riksdagen med ytterligare förslag."

Sådana nya överväganden måste beredas och synpunkter måste inhämtas från berörda. Jag noterade i den tidigare debatten i dag om skatteutskottets betänkande frågan om hur snabbt och hur fort man ska ta fram förslag kontra hur länge man ska utreda.

Oppositionen riktar ibland kritik mot att frågor bereds för snabbt och att man har för bråttom. Det hade också utskottet en debatt om i december. Då ville man att det skulle utredas mer och längre. I dag verkar åsikten från oppositionen vara att beredning samt att lyssna in synpunkter från dem det berör är överflödigt vad gäller flera ärenden som i dag debatterats i kammaren.

Herr talman! För oss i Alliansen är småföretagens villkor väldigt viktiga. I Folkpartiet hade vi en slogan på den tiden vi kallade förskola för dagis. Vi sade: Sverige behöver både företag och dagis.

Småföretagens villkor är oerhört viktiga. I dag har vi möjlighet att fatta beslut som gör att de villkoren förbättras. Men vi ska också väga in de synpunkter som har inkommit och fortsätta att följa och bereda frågan så att vi också lyssnar in de önskemål och synpunkter som finns.

(Applåder)

Anf. 54 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Nina Lundström har tolkat vårt agerande i dag som att vi går från en stupstock på 60 dagar till en stupstock på 30 dagar. Det är inte riktigt så.

Det kammaren med all sannolikhet kommer att besluta senare i dag är ett tillkännagivande till regeringen. Man lämnar bollen tillbaka till regeringen. Regeringen ska komma med ett förslag som är väl förankrat i kammaren och som den har en chans att få igenom.

Anledningen till att vi ställer oss bakom oppositionens samlade förslag är inte för att det är perfekt utan för att vi anser att ert förslag är sämre. Ert förslag innebär status quo och oförändrade förutsättningar. Det är många som de senaste dagarna i samtal med i varje fall mig har vittnat om att det inte kommer att bli någon förändring.

Regeringen har nu chansen att ta omtag, förankra sina förslag, och kanske fundera på om man till exempel ska begränsa avtalsfriheten när det gäller längden på de avtal som man kan sluta mellan företag.

Vi Sverigedemokrater är fortfarande öppna för att tycka att 60 dagar i vissa fall kan vara rimligt. Vi hade dessa tre förslag framför oss på bordet i dag. Hade vi ställt oss bakom vår egen reservation så hade regeringens och ert förslag gått igenom.

Vi ställer oss bakom den övriga oppositionens förslag för att regeringen ska komma tillbaka till riksdagen med ett väl förankrat förslag som är bra för alla företag.

Jessika Vilhelmsson får vara beredd att hjälpa till i utskottet och gå tillbaka till regeringen och säga: Ni får komma med ett förslag och förankra det hos riksdagen så att vi får igenom ett förslag som är bra för alla företag. Det handlar till exempel om de synpunkter som vi sverigedemokrater haft när det gäller att begränsa upp till 60 dagar.

Anf. 55 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik:

Herr talman! Det är intressant vilket fokus man har på frågan. Om jag uppfattar Sverigedemokraterna rätt är det viktiga här att se till att vinna en votering. Jag brinner för att förbättra för alla företagare i Sverige.

Jag konstaterar också att det som Sverigedemokraterna nu i dag argumenterar för i kammaren inte var innehållet i motionen och Sverigedemokraternas ståndpunkt i utskottet.

Man ska alltid som politiker och inte minst som lagstiftare verkligen fundera över: Kommer steget att räcka? Kommer vi att behöva göra mer? Det ansvaret bär vi alla.

Jag är övertygad om att även Sverigedemokraterna har fått åsikterna från företagare att det finns spridda uppfattningar. Om det i remissvaren hade varit entydigt och alla företagare mangrant hade sagt att det är detta som måste till, hade alldeles säkert regeringen och likaså utskottet lyssnat.

Min fråga till Sverigedemokraterna är: Hör inte ni de företagare som inte håller med? Håller Sverigedemokraterna med om att det finns olika åsikter bland företagarna?

Jag personligen tycker att detta är ett väldigt bra steg att ta. Jag tycker också att vi ska följa frågan. Det är viktigt med det nordiska samarbetet, och det har varit en beredningsprocess.

En nordisk marknad innebär att många av de företag som jobbar inom Norden kommer att ha likvärdiga förutsättningar. Fokus är på att ge företagarna bästa möjliga förutsättningar. Det är det viktigaste för Alliansen. Det viktigaste för Sverigedemokraterna är en votering och vem som vinner den.

Anf. 56 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Då har Nina Lundström fullständigt missuppfattat vårt agerande. Det har ingenting att göra med att vinna voteringar. Det handlar om det faktiska förslaget.

Återigen: Om vi hade gått på vårt eget förslag hade det förslag som ligger från regeringen vunnit, och det är inte ett bra förslag. Ni får chansen nu. Vi lämnar över bollen till er, och ni får chansen att komma tillbaka med ett nytt förslag som är väl förankrat här i Sveriges riksdag. Då kan ni vinna voteringen, fast lite senare. Det är detta det handlar om.

Jo, jag har lyssnat på företag, och jag har lyssnat på företagare. Jag har lyssnat på röster från båda sidor. Nästan alla invändningar jag har hört handlar om varför man ska tillåta denna avtalsfrihet fullt ut. Det gäller just detta som har anförts tidigare i dag i kammaren: Affären kan gå Sverige förbi om andra, till exempel våra grannländer, kan erbjuda villkor som är mer fördelaktiga. Faktum är att prisbilden förändras med promillen om företagarna tvingas finansiera sin verksamhet i bank för de extra 30, 60 eller 90 dagarna. De kan också tvingas låna av sina leverantörer, som kanske inte har råd att betala löner och skatter och sina leve-

rantörer i sin tur. Det är inte detta som avgör om det blir en affär eller inte.

Ta nu detta på rätt sätt! Kom tillbaka med ett förslag som ni har förankrat i riksdagen! Vi är beredda att ställa oss bakom ett förslag och en kompromisslösning. Det som vi lämnade fram var från grunden en kompromisslösning. Kom med en egen kompromisslösning som ni kan få majoritet för i riksdagen! Se det inte som ett nederlag, för det är det inte. Ni får chansen att komma tillbaka.

Anf. 57 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik:

Herr talman! Låt mig upprepa: Alla partier i riksdagen har hitintills ställt sig bakom lagförslagen i propositionen. Det vi talar om nu är ett uppdrag och ett tillkännagivande till regeringen om att återkomma.

Nu låter det på Sverigedemokraterna som att de vet exakt vilken lagförändring som borde finnas. Jag noterar att det inte finns några sådana förslag i Sverigedemokraternas motion. Om det vore solklart att det fanns ett annat förslag skulle jag kanske lite grann förstå den argumentation som förs nu. Men jag noterar att Sverigedemokraterna så sent som vid justeringen i förra veckan ansåg att Tyskland med 60 dagar var en bättre modell än det förslag som fanns i det andra tillkännagivandet. Jag noterar att Sverigedemokraterna i dag har ändrat uppfattning både i sak och när det gäller vilket förslag de vill lägga fram.

Jag noterar också att det ändå är glädjande att så många i utskottet känner ett sådant engagemang i företagarnas villkor. Jag tycker att det är ett viktigt budskap från riksdagen. Detta är ett steg som vi ska ta i dag.

Jag tycker fortfarande att det är viktigt att företagarna själva ska kunna ge synpunkter på ytterligare förslag. Vi vet hitintills att det finns olika synpunkter, som jag har redogjort för från talarstolen. Men arbetet fortsätter i den här frågan precis som i alla andra frågor.

Detta är ett viktigt beslut att fatta i dag, och om det skulle visa sig att det av någon anledning inte räcker och att småföretagare och alla företagare vill ha ytterligare ett förslag är jag helt säker på att både Alliansen och riksdagens kammare kommer att ha möjlighet att ta till nya förslag. Men i dag har vi möjlighet att fatta ett bra beslut som stöttar företaget. Det är ett viktigt budskap från kammaren i dag.

Anf. 58 JAN LINDHOLM (MP) replik:

Herr talman! Vi har nu hört Nina Lundström redovisa alla de stora skillnader i åsikter som finns i frågan från företrädare för företag. Det är naturligtvis riktigt. Då tycker jag att det är svårt att förstå hur Nina Lundström kan säga att för henne är det viktigaste att skapa de bästa förutsättningarna för företagen utan att lägga till frågan: För vem då? Hon har ju själv redovisat de stora motsättningar som finns.

Från allianssidan försöker man vrida detta till någonting som inte alls är det som vi från oppositionen står för. Vi vill inte stoppa frivillig kreditgivning, utan ofrivillig kreditgivning. Om det stora företaget inte kan få banklån kan det vända sig till sina leverantörer och säga: Har ni lust att gå in med kapital i vårt företag? Vill ni vara bank åt oss? Man kan skriva låneavtal. Det är svårt att förstå vad ni har för verklighetsbild.

Jag tycker att vi har fått en tydlig verklighetsbild. Många av underleverantörerna tvingas i dag att datera sina fakturor när det passar den

stora och starka kunden, och de kommer att fortsätta att tvingas till det även med denna lagstiftning. Det är därför vi har en del tillägg i vår reservation. Precis som på alla andra politikområden menar jag att politikens uppgift här är att stå för de svaga. Vi politiker ska försöka se till att förbättra förhållandena just för dem. Nu vågar jag inte tala för alla företrädare för dem som säger sig stödja reservationen, utan jag talar för Miljöpartiet. För oss är det viktigt att se till att balansen mellan de svaga och de starka blir mer till de svagas förmån än den är i dag.

Anf. 59 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik:

Herr talman! Jag blir genuint osäker på vad Jan Lindholm och Miljöpartiet egentligen tycker i sak. Jag noterade under behandlingen av förslaget i utskottet att det inte fanns några egna förslag från Miljöpartiet. Det fanns inte heller några förslag från allmänna motionstiden. Vad saksuppfattningen egentligen innebär har jag fått uttolka av kammarens debatt i dag.

Jag tycker även där att det är bra att vi är så många som talar väl om företagandet och vill stötta det på olika sätt. Alla partier har ställt sig bakom lagförslagen i sig. Frågan är vad mer vi tror behöver göras. Jag tror att det är viktigt att lyssna på företagarna. Jag noterar, precis som Jan Lindholm var inne på, att det finns olika uppfattningar. Därför är det också viktigt att notera att man kunde se en bild växa fram av att man kunde ha ett tuffare regelverk än 60 dagar rakt av. 30 dagar gentemot offentliga och som en generell regel men med möjlighet att avtala om någonting annat tycker jag därför är en bra kompromiss.

Sedan återstår det att se hur utvecklingen ser ut framöver. Men jag tror att vi alla har lyssnat in synpunkter från företagare som upplever detta som ett problem. Samtidigt måste vi väga in de företagare som anser att det inte är ett problem och sedan hitta en lösning. Så är det med politik och när vi bereder förslag. Vi måste hitta förslag som försöker fånga in så mycket som möjligt av de åsikter som finns.

Jag tycker att det blir intressant att följa utvecklingen. Jag tar del av och lyssnar in det som Jan Lindholm säger, och sedan får vi se hur eftermiddagens votering går. Detta är som sagt en viktig dag för företagandet. Vi förstärker företagarnas förutsättningar och villkor. Sedan finns det mycket annat som behöver göras, och detta löses inte av dagens frågeställningar eller av förslaget här. Nu handlar det om snabbare betalningar. I de övriga företagarefrågorna har vi anledning att återkomma.

Anf. 60 JAN LINDHOLM (MP) replik:

Herr talman! Nina Lundström använder sin repliktid till att ifrågasätta vad Miljöpartiet tycker i frågan eftersom vi inte hade några motioner från allmänna motionstiden i ämnet. Vi valde att inte skriva en följdmotion eftersom vi tycker att regeringen tar steg i rätt riktning. Det är bra. Vi såg inte då att det fanns förutsättningar att gå längre. Det har under resans gång visat sig att det fanns förutsättningar att göra det.

Det står i betänkandet att regeringen tänker följa frågan och återkomma med ytterligare åtgärder om så behövs. Det tycker jag öppnar för möjligheter. Nu när det finns en majoritet för att redan i dag ge regeringen ett uppdrag att gå längre förstår jag inte riktigt oviljan att göra det från alliansföreträdarna här. Det som vi politiker har ansvar för är att försöka

se till att den part som har den svagaste ställningen får möjlighet att hävda sina intressen.

Jag tror inte att Nina Lundström kan förneka att hon känner till att de små och medelstora företagen – underleverantörerna till de större företagen i vårt land – mot sin vilja i stor utsträckning får acceptera att datera sina fakturor mycket senare än vad som är rimligt. De tvingas att acceptera mycket långa kredittider. 90 dagar är inte alls ovanligt i dag. Vi vet att detta kan ske utan några formella krav som går att bestrida på något sätt.

Det här är en verklighet som vi lever med och som vi måste arbeta med. Det är därför som det är så viktigt att säga att den här reservationen innehåller ytterligare förslag till åtstramningar och inte bara 30 dagar.

Anf. 61 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik:

Herr talman! Det är glädjande att Jan Lindholm och Miljöpartiet också tycker att dagens förslag är ett steg i rätt riktning. Och det vi beslutar om i dag när det gäller lagförslaget i propositionen står ett fullständigt enigt utskott bakom. Inget parti har motsatt sig lagförslaget. Sedan är frågan vilka ytterligare steg man är beredd att ta.

Jag försöker verkligen lyssna in vilka ståndpunkter oppositionen har. När det väcks viktiga frågeställningar väger man in dem i beredningen i utskottet. Jag noterar att före justeringssammanträdet i förra veckan, när vi fastställde betänkandet, hade det inte framgått exakt vad de partier som inte väckt motioner tyckte i sak, men i de motioner som hade väckts kunde man utläsa partiståndpunkten.

Detta försvårar också kommunikationen. Jag har lyssnat på Jan Lindholm här i kammaren i dag.

Låt mig ge ett exempel på något som också försvårar ett uppdrag till regeringen. I Sverigedemokraternas reservation står det: ”Enligt min mening ska näringsidkare kunna träffa avtal om en betalningsperiod om som längst sextio dagar.” Så står det i den ena reservationen.

I sista stycket i den andra reservationen formulerar man det så att det ska vara 30 dagar, men man ”ser trots det en sådan utformning av lagen som en viktig del för att skapa ett sundare förhållande mellan parterna”.

Man kan säga att partierna har lite olika uppfattningar i sak när det gäller vad uppdraget ska bestå i.

Vi lyssnar på de synpunkter som kommer in. Vi kommer att följa detta. Budskapet från riksdagen är att företagarefrågor engagerar. Sedan får vi se hur vi ska återkomma om det behövs. Jag är beredd att lyssna om det skulle behövas även efter dagens debatt.

I dag tar vi ett viktigt steg, och därför yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Anf. 62 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Det är lite trist att det förefaller svårt att övertyga oppositionen med argument.

Herr talman! Jag har haft förmånen att under 25 år arbeta inom svensk fordonsindustri. Den dagen jag inte befinner mig här hoppas jag att jag kan få återkomma som säljare av tjänster och system som stöder fordonstillverkarnas verkstäder och få ge deras kunder information om hur man reparerar och underhåller deras produkter.

Jag har själv upplevt hur många jobb skapas genom bemannings- och konsultföretagen. Inom tillverkningsindustrin och på storföretagens utvecklingsavdelningar gör unga yrkesutbildade och ingenjörer varje dag betydande insatser för att stärka Sverige och utveckla hållbara lösningar för transport och kommunikation hos Volvobolagen, Ericsson och deras underleverantörer.

Kostnaderna för att anställa unga i vårt land är låga. Tack vare att arbetsgivaravgifterna för ungdomar under 25 år har halverats kan svenska ungdomar konkurrera internationellt med sin kompetens utan att behöva arbeta till avsevärt lägre löner än sina äldre arbetskamrater.

Industrin är global, och många av de utvecklingsuppdrag som beställs av storföretagen utförs i Asien, Östeuropa och Afrika eller närheten av anläggningar i anslutning till företagets respektive marknader och fabriker, det vill säga utanför Sverige, där villkoren för att arbeta och driva företag är annorlunda. Det brukar kallas offshoring när hela verksamheter och utvecklingsuppdrag flyttas till Bangalore i Indien, till Wrocław i Polen eller till Shanghai i Kina.

Kollegor till mig berättar nu att det just på grund av de halverade arbetsgivaravgifterna finns ett inflöde av uppdrag eftersom det finns en kostnadsmässig fördel med att lägga utvecklingsuppdrag hos unga svenska ingenjörer i stället för att beställa offshore.

Storföretagens drivkrafter handlar om kvalitet, tillgänglighet och kostnad. I förhållande till leverantörer är tonen ibland hård. Det tillhör affärlivets spelregler att som köpare utnyttja konkurrensen för att skaffa sig själv egna fördelar. Kostnadseffektivitet och god totalekonomi är viktigt. Låga timpriser i kombination med längre betalningstider har blivit ett verktyg för storföretagen när det gäller att göra urvalet bland de många leverantörsföretagen i Sverige som konkurrerar om uppdragen. Leverantörsföretagen i Sverige ersätts för sitt arbete med uppemot fyra månaders eftersläpning. Likadant eller till och med värre är det i resten av Europa. Därför är det mycket glädjande att EU genom direktiv nu vill se till att medlemsländerna reglerar det här oskicket.

Regeringen har tillsatt en utredning för att komma till rätta med sena betalningar i Sverige. Med den utredningen som grund har det utarbetats ett förslag på Justitiedepartementet där utgångspunkten är att 30 dagar ska vara den längsta acceptabla betalningstiden och att det med leverantörens uttryckliga medgivande, det vill säga inte i allmänna villkor utan genom ett faktiskt medgivande när beställningen läggs, ska vara möjligt att träffa avtal om längre tider i det privata näringslivet. Offentliga upphandlingars betalningstider ska däremot fastställas till 30 dagar indispositivt.

Sena betalningar betyder att underleverantörers möjligheter att investera, erbjuda en god löneutveckling och en egen kompetensutveckling och i övrigt erbjuda bra anställningsvillkor omintetgjörs. Det hämmar svensk industris utveckling när leverantörerna inte tillåts att ha ett eget kapital att investera i produkt- och tjänsteutveckling. Därför är det välkommet att regeringen nu säger att man vill följa utvecklingen noggrant och kan komma att skärpa lagen om den fria avtalsrätten inte räcker till.

När Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet nu i elfte timmen och Sverigedemokraterna i tolfte timmen gemensamt säger att de vill införa en bindande lagstiftning på nivån 30 dagar riskeras den kon-

kurrenskraft som svenska konsult- och bemanningsföretag ännu har. Inte nog med att de vill återställa arbetsgivaravgifterna och driva unga bort från arbetsmarknaden, utan de vill också driva jobben bort från Sverige. Det kan bli den omedelbara följderna av en ensidig svensk lagstiftning om 30 dagars betalningstid, vilket man nu föreslår i elfte timmen.

Vi ska inte tala om sydeuropeiska betalningstider här. De är långa, och framför allt efterlevs inte de regler som finns. I stället kan vi tala om hur det ser ut i Norden och i Tyskland. Med 30 dagars absolut betalningstid i Sverige går vi betydligt längre och hårdare fram än exempelvis Norge och Finland, som tillåter 60 dagar med rätt att träffa avtal om längre tid, eller Danmark, som har lagt sig på exakt den nivå som regeringen nu har föreslagit, det vill säga 30 dagar med bibehållen avtalsfrihet. I Tyskland är det också möjligt att avtala om längre betalningstid om säljaren uttryckligen medger det.

Ibland är det viktigt att gå före och vara ett gott exempel internationellt, men att så till den grad anpassa sig till EU-lagstiftningen att man går avsevärt längre än vad direktiven föreskriver och längre än vad de närmaste grannländerna gör på en så rörlig global marknad är inte så genomtänkt. Det är rent av oansvarigt.

Herr talman! Vi har talat om svårigheterna för små företag att klara likviditeten vid långa betalningstider. Risken att gå i konkurs är överhängande för den som tvingas ligga ute med egna leverantörsfakturer, moms, arbetsgivaravgifter och löner medan man väntar på att få betalt av de stora företagen, det vill säga kunden.

Men det finns också förhållanden där det är kunden som har låg likviditet och behöver avtala om längre betalningstider. Det kanske är ett nystartat företag under uppbyggnad som tvingas låna eller ta upp checkkrediter för att få verksamheten att gå runt den första tiden. För dessa företag skulle det vara en fördel att kunna komma överens och med leverantörens, storföretagets, goda vilja få lov att betala lite senare för det man har köpt. De i sin tur väntar kanske på att få betalt.

En tvingande lagstiftning är således riskabel för nystartade företag, som riskerar konkurs redan innan de har fått betalt för sin första kundfaktura.

För Centerpartiet är omsorgen om småföretagen viktig. Vi är medvetna om att det finns olika intressen att tillgodose. Näringslivets organisationer har stöttat regeringen i sitt förslag och har bidragit med sina egna erfarenheter. Regeringen har lyssnat till dem även om några av dem har börjat ändra sig. I vårt betänkande skriver vi att vi förutsätter att regeringen kommer att följa effekten av den nya lagstiftningen och vid behov återkomma med ytterligare förslag.

Med den erfarenhet jag har kan jag säga att det behövs en påtryckning mot storföretagen. Därför tycker jag att det är väldigt glädjande att det här tillägget finns. Men det är också exakt det som Socialdemokraterna skrev i sin kommittémotion på propositionen. Skulle det visa sig att storföretagen missbrukar sin maktställning för att pressa fram medgivande om sena betalningstider kommer regeringen att agera och skärpa lagstiftningen. Det är också den position som Socialdemokraterna har haft tills helt nyligen. Miljöpartiet och Vänsterpartiet har inte haft någon uppfattning alls intill nu. Sverigedemokraterna å sin sida hade föreslagit 60 dagar bindande, och risken med det är att det görs till praxis och att de

korta betalningstiderna som vi redan har om 30 dagar förlängs så att fler företag än de som nu pressas av storföretagen blir utsatta.

Herr talman! Läser man i tidningar som beskriver läget inför omröstningar och lyssnar till den självutnämnda lobbyisten som ringer runt bland partierna i den här frågan kan ett ej utrett, illa underbyggt och helt spontant framlagt förslag få majoritet i kammaren. Regeringen måste då på något sätt göra riksdagen till viljes och arbeta fram en lag utan att konsekvenserna för företagen är riktigt klara, i strid med vad företagarnas organisationer har uttryckt som sin vilja när de har haft möjlighet att svara under remisstiden. Det åligger dem som lagt fram de här förslagen och oss som röstar i eftermiddag att se till att riksdagen fattar långsiktiga och väl underbyggda beslut som inte försämrar svensk konkurrenskraft, driver jobben utomlands och skapar problem för nystartade företag.

Traditioner är viktiga, sägs det. De kanske inte är det jämt, men inom affärslivet och arbetslivet skapar de långsiktigt hållbara spelregler. Det är en trygghet för parterna att veta vad som gäller. Avtalsfrihet är en sådan sak, både mellan parter i en transaktion och mellan parter i arbetslivet. Jag vågar inte ens tänka på hur fackliga organisationer skulle reagera om vi inskränkte avtalsfriheten på arbetsmarknaden med politiska beslut som vi gör nu när det gäller näringslivet.

Jag kan med egna erfarenheter intyga att det är något sjukt över storföretagens finans- och inköpschefers bonusar baserade på kassaflöden. I ett småföretag kan det ta upp till sex år av vinster i anspråk för att fylla det hål i likviditeten som skapas vid betalningstider på runt 120 dagar, för att inte tala om vad som sker med likviditeten om företaget dessutom skulle växa under den här tiden. Det är oacceptabelt att små företag ska behöva agera bank åt storföretag och själva hindras att växa och utvecklas. Men den döbelnsmedicin som ordinerats här är klart överdriven och riskerar patientens liv och hälsa. Jag skulle kunna läsa lite ur Runebergs dikt *Döbeln vid Jutas*, men vi tar det en annan gång. Ni kan googla på det.

Regeringens förslag, som jag har varit pådrivande för, innebär ett ökat och angeläget tryck på storföretagen att anpassa för en god utveckling med möjlighet till fler jobb i Sverige med storföretagen som den självklara motorn. Småföretagen är ryggraden i svensk ekonomi. Fyra av fem jobb har skapats i småföretagen de senaste 20 åren. Möjlighet till en sådan anställning och till att leverera tjänster av hög kvalitet som konsult åt ett storföretag är det bästa sättet för en ung ingenjör att etablera sig på arbetsmarknaden. Det vilar ett tungt ansvar på alla att denna möjlighet inte utarmas och dessa jobb flyttar till något annat europeiskt land, till Indien eller Kina.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkande CU6 och avslag på motioner och reservationer.
(Applåder)

Anf. 63 SVEN-OLOF SÅLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Först vill jag komma med några tillrättaganden. Ola Johansson påstår att vi tidigare har föreslagit 60 dagar som någon absolut gräns som också skulle kunna bli ett rättesnöre och att vi därefter ändrat oss till att det ska fastställas till 30 dagar som ska bli något slags rättesnöre. Det är inte riktigt. Det vi föreslog tidigare var 30 dagar plus möj-

lighet att, genom avtalsfrihet, förhandla upp det ytterligare 30 dagar ungefär på samma sätt som i Alliansens förslag men att vi sätter gränsen till max 60 dagar.

Det förslag som vi nu ställer oss bakom är ingen absolut gräns. Det vet också Ola Johansson. Det är ett tillkännagivande till regeringen att komma tillbaka med ett förslag till riksdagen. Vi tycker fortfarande att det ska finnas möjlighet att avtala till en viss gräns. Men det vi gör just nu är att vi ger bollen tillbaka till regeringen att komma med ett förslag som är förankrat i riksdagen. Det var inte det tidigare förslaget.

Det är rätt att vi är överens. Vi är överens om så mycket. Vi är alla överens här inne om att 30 dagar ska vara något slags norm. Det är jättebra. Vi träter egentligen om en väldigt liten del av det här betänkandet. Det är bra att vi är överens och att vi tar ställning för små och medelstora företag som utnyttjas på det sätt som Ola Johansson själv beskrev från fordonsbranschen, som jag tror att det var. Så ska det naturligtvis inte vara. Det framstår för mig som lite märkligt att Ola har de erfarenheter som han har och beskriver så detaljrikt hur små och medelstora företag i vissa branscher systematiskt utnyttjas samtidigt som han har ståndpunkten att man ska ge de stora företagen möjlighet att fortsätta att göra detta.

Gör så här: Gå hem, fundera ett varv till och låt regeringen komma tillbaka med ett förslag som är förankrat i kammaren och som innebär att vi kan ha avtalsfrihet men en begränsad sådan.

Anf. 64 OLA JOHANSSON (C) replik:

Herr talman! Det är just att sätta en hårdare press på storföretagen som regeringens förslag innebär. Som jag sade i mitt anförande handlar det här inte om att regelmässigt och med rutiner tvinga leverantörerna att skriva under avtal med längre betalningstider. Det handlar om ett mycket starkare krav på företagen att faktiskt begära leverantörens medgivande.

Om Sven-Olof Sällström tillrättavisar mig när det gäller vad jag berättar om Sverigedemokraternas förslag måste jag nog rätta Sven-Olof Sällström när det gäller vad tillkännagivande innebär. Tillkännagivandet som vi kommer att votera om i dag handlar om 30 dagar. Det är inte ett förhandlingsmandat att komma överens om något annat. Jag ogillar antydningarna om någon form av kohandel. Vi gör inte sådana uppgörelser med Sverigedemokraterna, och det vet Sven-Olof Sällström.

Jag är nyfiken på hur det kommer sig att Sverigedemokraterna, som i andra sammanhang är ett EU-kritiskt parti som värnar svenska intressen i förhållande till Europa och globala marknader, på det här sättet vill försvåra för svenska företag att göra sig gällande på en global marknad genom att ensidigt införa 30-dagarsregler som är icke-dispositiva och sent ansluta sig till ett sådant förslag från vänstersidan. Det förvånar mig mycket.

Anf. 65 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Ola Johansson! Eftersom det som jag tidigare har sagt på exakt denna plats vid, tror jag, två tillfällen verkar otydligt får jag upprepa det. Skulle vi ha gått på vår egen reservation i dag hade regeringens förslag gått igenom. Nu går vi på oppositionens förslag, det vill säga regeringen får tillbaka bollen. Det är mycket enkelt att förstå. Regeringen får komma tillbaka med ett nytt förslag.

Ja, vi är EU-kritiska. Men det händer väl att också en blind höna hittar ett korn. Ola Johansson och Centerpartiet kommer under våren och kanske till hösten att vid ytterligare tillfällen få se att det finns andra EU-direktiv som vi kommer att ställa oss bakom. Jag tänker framför allt på blåkortsdirektivet och sanktionsdirektivet, där jag tror att vi kommer att stå på motsatt sida. Vi får väl se.

När det gäller just det här direktivet tycker vi att det är bra. Vi tycker att man ställer rimliga krav på de avtal som kan slutas mellan företag när det gäller betalningstider.

Återigen: Sverige ska alltså förlora affärer på att stora företag tvingas gå till banken och få krediter om de inte kan finansiera sina egna affärer därför att de inte kan låna av sina leverantörer under ytterligare 30, 60 eller 90 dagar. Vilka räntor betalar storföretagen på sina checkkrediter? Hur lång tid pratar vi om? Pratar vi om 30, 60 eller 90 dagar? Vilken påverkan har det på ett slutpris på en produkt eller en tjänst? Och hur rimligt är det att anta att det är det som avgör om man får en order eller inte? Konsekvensanalys – är det rimligt att anta att det som sägs stämmer?

Anf. 66 OLA JOHANSSON (C) replik:

Herr talman! Jag ska börja där Sven-Olof Sällström slutade, det vill säga om kostnader för krediter i förhållande till pris.

En av de saker som vi diskuterar här är avtalsrätten, och det borde i så fall inte vara främmande för Sällström att även ha synpunkter på vilka priser man sätter när man tecknar ett avtal med ett företag. Det kan faktiskt vara så att en kredittid eller en längre betalningstid kan kompenseras med prislappen eller annat om företagen är överens om detta. Detta hindrar dock inte att Centerpartiet och regeringen tycker att det är ett oskick med långa betalningstider och lägger fram ett förslag där vi drar åt tumskruvarna hårdare framför allt på storföretagen och följer utvecklingen noga.

Det är däremot väldigt oklart vad Sverigedemokraterna egentligen tycker i den här frågan. Det är över huvud taget svårt att följa Sverigedemokraterna i deras utskottsarbete. Det måste vara en tuff uppgift för ledamoten att stå för en sak i utskottet och sedan behöva stå för någonting annat i kammaren. Jag känner igen det från debatten om privatuthyrningen av bostäder, där man uttryckte en åsikt till att börja med och sedan ändrade sig mot slutet, men det här måste jag säga är nytt rekord i snabba förändringar.

Jag har ungefär lika lite erfarenhet som Sven-Olof Sällström av att sitta i riksdagen, men jag vet vad ett tillkännagivande är. Finns det ett tillkännagivande om 30 dagar så är det 30 dagar som gäller. Då är det regeringens uppgift att tillgodose det tillkännagivandet. Sven-Olof Sällström lever i föreställningen om att det här är något man kan snacka om och diskutera. Men det är 30 dagar som gäller.

Ni vill ha 60 dagar; det kommer ni inte att få såvida ni inte följer regeringens förslag och röstar med oss i kammaren. Det är upp till er.

Anf. 67 OTTO VON ARNOLD (KD):

Herr talman! Vi har under de senaste åren sett en väldigt bra framväxt av småföretagande i Sverige, detta efter en lång tid av socialdemokratiskt

vurmande för stora företag och straffbeskattning av de små och medelstora företagen och inte minst av deras delägare.

Jag vill påminna kammaren om att framgångsrika företagare under en lång tid sågs med oblidla ögon av den S-styrda statsmakten. Lagstiftningen premierade försäljning av företaget framför försäljning av de producerade varorna, och många sålde sina företag och flyttade utomlands för att undvika marginalskatter på över 100 procent i det så kallade landet Monismanien. Det var ett slag sedan, men det finns trots allt med i Socialdemokraternas cv. Sedan har man byggt på detta ganska nyligen med höjda arbetsgivaravgifter och ökade skatter på företag.

Detta var bara som bakgrundsinformation för den här debatten.

Konkurrenskraften är avgörande för företag, och att tillse att företagen kan upprätthålla en sund konkurrenskraft är viktigt för lagstiftaren. Lagstiftaren ska se till att det finns en balans mellan små och stora företag när det gäller att värna företagsamheten som är välstånds- och välfärdsskapande motorer i samhället och se till att de avtal som ingås mellan näringsidkare varken är otillbörliga eller oskäligen.

Därför har vi tillsammans med våra nordiska grannar utvecklat en gemensam avtals- och köprätt sedan många år, och den är fortfarande levande. Som det har beskrivits här förekommer allt som oftast diskussioner om hur dessa ska anpassas till varandra så att vi får en balans inom det nordiska marknadsområdet.

Det är också positivt att EU nu kommer med sitt direktiv som ligger till grund för dagens betänkande om hur man ska kunna hjälpa mindre företag att slippa fungera som bank, vilket har beskrivits på ett alldeles lysande sätt här, och vilka nackdelar det får för mindre företag som oftast är nystartade. Vi är helt överens om den saken. Det är något vi måste göra någonting åt.

I Sverige har det inte varit något större problem. Vi har en betalningstid på 27 dagar i genomsnitt. Det finns dock stora företag som är köpare, till exempel inom fordonsindustrin, telekom och till och med inom spannmålsbranschen, som utnyttjar denna obalans och det företräde de har mot de lokala företagen till att avtala om vad som kan sägas vara oskäligen avtalsvillkor, där betalningstiden är ett av många. Det finns många andra avtalsvillkor som berörs i de här sammanhangen också, och jag tycker att debatten har blivit lite förenklad när man bara tittar på betalningstiden. Om man skulle göra en grundlig analys skulle man säkert hitta många andra avtalsvillkor som har lika stor betydelse, om inte större.

Regeringen föreslår i sin proposition 30 dagars betalningstid om inget annat uttryckligen godkänns av borgenären. Man förstärker medvetet avtalsvillkorslagen, bland annat 36 § avtalslagen. Det är den viktiga biten i det hela: Vi måste titta på balansen. Vi kan inte titta på bara ett avtalsvillkor, utan vi måste titta på hela spektrumet, och där kommer den viktiga förstärkningen av avtalsvillkorslagen in. Det är någonting som jag tycker att oppositionen har missat.

Detta är helt i linje med våra internationella avtal och går i takt även med våra nordiska grannländer. Om man inte gör det finns det en uppenbar risk för att de svenska företagen förlorar i konkurrenskraft. Vi kan inte ha en speciallagstiftning för vartenda avtalsvillkor, men det är där vi riskerar att hamna. Det är det som oppositionen öppnar för med denna

Pandoras ask. Vi måste i stället se till att vi har en förstärkt avtalsvillkorsslag som domstolarna och regeringen ska följa.

Att få en detaljreglering som oppositionen öppnar för skulle vara synnerligen olyckligt. Vi skulle få sitta här varenda dag och votera i mer eller mindre samma frågor. Det är ingenting vi ser fram emot. Vi måste låta parterna hantera detta inom rimliga gränser, och det är upp till oss att sätta ramarna.

Jag tycker att det har varit en klagörande debatt där vi från allianssidan har framhållit fördelarna med att bevara avtalsfriheten. Man stärker de små företagen på ett mycket bra sätt. Vi stärker näringslivet över huvud taget, och vi får en höjd moral. Därför, herr talman, yrkar jag avslag på reservationerna och bifall till förslaget i betänkandet.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.48 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

15 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU19 Vissa utredningsbehov med anledning av Panaxias konkurs
Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU14 Personalliggare för tvätteribranschen
Kammaren biföll utskottets förslag.

CU5 Associationsrätt m.m.

Punkt 3 (Hållbarhetsrapportering)

1. utskottet

2. res. (MP)

Votering:

277 för utskottet

24 för res.

16 avstod

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 100 S, 98 M, 21 FP, 20 C, 19 SD, 19 KD
För res.: 24 MP
Avstod: 16 V
Frånvarande: 12 S, 9 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU6 Snabbare betalningar

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Ytterligare förslag om betalningstiderna)

1. utskottet
2. res. 1 (S, MP, V)

Votering:

157 för utskottet

160 för res. 1

1 avstod

31 frånvarande

Kammaren biföll res. 1.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 M, 21 FP, 20 C, 19 KD

För res. 1: 100 S, 24 MP, 19 SD, 17 V

Avstod: 1 M

Frånvarande: 12 S, 9 M, 1 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 2 V

Peder Wachtmeister (M) anmälde att han avsett att rösta ja men markrats ha avstått från att rösta.

16 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Motioner

med anledning av prop. 2012/13:53 Avtal mellan Sveriges regering och

PLO, till förmån för Palestinska myndigheten

2012/13:U8 av Urban Ahlin m.fl. (S)

2012/13:U9 av Hans Linde m.fl. (V)

2012/13:U10 av Julia Kronlid m.fl. (SD)

med anledning av skr. 2012/13:62 Arbetet med legitimationsreformen

avseende lärare och förskollärare

2012/13:Ub9 av Jabar Amin (MP)

17 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 23 januari

2012/13:213 Jämställdhet i akademien

av *Gunvor G Ericson* (MP)

till statsrådet Maria Arnholm (FP)

2012/13:214 Trafikverkets fiberinfrastruktur och dess samhällsnytta

av *Annika Lillemets* (MP)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:215 Stöd till kvinnojourer

av *Jonas Sjöstedt* (V)

till statsrådet Maria Arnholm (FP)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 29 januari.

18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 22 januari

2012/13:264 Humanitärt stöd till Syriens utsatta och syrier på flykt

av *Robert Halef* (KD)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

den 23 januari

2012/13:265 Försvarets materielsituation

av *Peter Hultqvist* (S)

till försvarsminister Karin Enström (M)

2012/13:266 Soldatavhoppen

av *Peter Hultqvist* (S)

till försvarsminister Karin Enström (M)

2012/13:267 Snösituationen på järnvägsnätet

av *Peter Hultqvist* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:268 Officersutbildningen

av *Peter Hultqvist* (S)

till försvarsminister Karin Enström (M)

2012/13:269 Objektsram för JAS

av *Peter Hultqvist* (S)

till försvarsminister Karin Enström (M)

2012/13:270 Objektsramar

av *Peter Hultqvist* (S)

till försvarsminister Karin Enström (M)

2012/13:271 Riksdagens insyn i Davosöverläggningarna
av *Peter Persson* (S)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (M)

Prot. 2012/13:56
23 januari

2012/13:272 Studieskulder och kronofogdekrav
av *Christina Oskarsson* (S)
till statsrådet Maria Arnholm (FP)

2012/13:273 Lönediskriminering inom finansbranschen
av *Christina Oskarsson* (S)
till statsrådet Maria Arnholm (FP)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 29 januari.

19 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 22 januari

2012/13:241 Skyddet av svenska produktionsenheter

av *Helene Petersson* i Stockaryd (S)
till näringsminister Annie Lööf (C)

2012/13:249 Transportstyrelsens systematiska diskriminering av personer med funktionsnedsättning

av *Penilla Gunther* (KD)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2012/13:250 Diskriminering av personer med neuropsykiatriska diagnoser

av *Penilla Gunther* (KD)
till statsrådet Erik Ullenhag (FP)

2012/13:251 Förtroendevaldas rätt till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen

av *Johan Andersson* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2012/13:253 Nystartsjobb i väntan på beslut

av *Ylva Johansson* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

den 23 januari

2012/13:245 Postservicen på landsbygden

av *Lena Olsson* (V)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

2012/13:246 Korrespondensgymnasiet i Torsås kommun

av *Krister Örnfjäder* (S)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2012/13:248 E10 i Sverige

av *Helene Petersson* i Stockaryd (S)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

Prot. 2012/13:56
23 januari

2012/13:252 Åldersgräns i sjukförsäkringen för egenföretagare
av *Ylva Johansson* (S)

till statsrådet Ulf Kristersson (M)

2012/13:255 Jämställdhet bland högre officerare i Försvarsmakten
av *Allan Widman* (FP)

till försvarsminister Karin Enström (M)

2012/13:257 Tillämpning av hatbrottslagstiftningen
av *Morgan Johansson* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 29 januari.

20 § Kammaren åtskildes kl. 16.03.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till och med 12 § anf. 34 och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

1 §	Justering av protokoll.....	1
2 §	Ny riksdagsledamot	1
3 §	Anmälan om ersättare för statsråd	1
4 §	Avsägelse.....	2
5 §	Anmälan om kompletteringsval till socialförsäkringsutskottet	2
6 §	Utökning av antalet suppleanter i kulturutskottet.....	2
7 §	Val av extra suppleant i kulturutskottet	2
8 §	Ledighet	2
9 §	Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen.....	3
10 §	Hänvisning av ärenden till utskott	3
11 §	Vissa utredningsbehov med anledning av Panaxias konkurs	3
	Finansutskottets betänkande 2012/13:FiU19.....	3
	Anf. 1 JÖRGEN HELLMAN (S)	3
	Anf. 2 JÖRGEN ANDERSSON (M)	4
	Anf. 3 PETER PERSSON (S)	5
	(Beslut fattades under 15 §.).....	5
12 §	Personalliggare för tvätteribranschen	6
	Skatteutskottets betänkande 2012/13:SkU14	6
	Anf. 4 MARIA ABRAHAMSSON (M).....	6
	Anf. 5 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	7
	Anf. 6 KARIN NILSSON (C).....	9
	Anf. 7 LARS GUSTAFSSON (KD).....	11
	Anf. 8 ANDERS KARLSSON (S).....	12
	Anf. 9 MARIA ABRAHAMSSON (M) replik.....	14
	Anf. 10 ANDERS KARLSSON (S) replik.....	15
	Anf. 11 MARIA ABRAHAMSSON (M) replik.....	15
	Anf. 12 ANDERS KARLSSON (S) replik.....	15
	Anf. 13 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik.....	16
	Anf. 14 ANDERS KARLSSON (S) replik.....	16
	Anf. 15 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik.....	17
	Anf. 16 ANDERS KARLSSON (S) replik.....	18
	Anf. 17 MATS PERTOFT (MP)	18
	Anf. 18 KARIN NILSSON (C) replik.....	20
	Anf. 19 MATS PERTOFT (MP) replik.....	20
	Anf. 20 KARIN NILSSON (C) replik.....	21
	Anf. 21 MATS PERTOFT (MP) replik.....	21
	Anf. 22 MARIA ABRAHAMSSON (M) replik.....	22
	Anf. 23 MATS PERTOFT (MP) replik.....	22
	Anf. 24 MARIA ABRAHAMSSON (M) replik.....	23
	Anf. 25 MATS PERTOFT (MP) replik.....	23
	Anf. 26 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik.....	23
	Anf. 27 MATS PERTOFT (MP) replik.....	24

Anf. 28 GUNNAR ANDRÉN (FP) replik.....	24
Anf. 29 MATS PERTOFT (MP) replik.....	25
Anf. 30 THORALF ALFSSON (SD).....	25
Anf. 31 JACOB JOHNSON (V)	27
Anf. 32 HENRIK VON SYDOW (M)	29
Anf. 33 ANDERS KARLSSON (S) replik.....	30
Anf. 34 HENRIK VON SYDOW (M) replik.....	30
Anf. 35 ANDERS KARLSSON (S) replik.....	31
Anf. 36 HENRIK VON SYDOW (M) replik.....	31
(Beslut fattades under 15 §.)	32
13 § Associationsrätt m.m.	32
Civilutskottets betänkande 2012/13:CU5.....	32
Anf. 37 JAN LINDHOLM (MP).....	32
Anf. 38 MARTA OBMINSKA (M).....	33
Anf. 39 OLA JOHANSSON (C).....	33
(Beslut fattades under 15 §.)	34
14 § Snabbare betalningar	35
Civilutskottets betänkande 2012/13:CU6.....	35
Anf. 40 YILMAZ KERIMO (S)	35
Anf. 41 JAN LINDHOLM (MP).....	36
Anf. 42 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD).....	37
Anf. 43 MARIANNE BERG (V).....	39
Anf. 44 JESSIKA VILHELMSSON (M).....	40
Anf. 45 YILMAZ KERIMO (S) replik	42
Anf. 46 JESSIKA VILHELMSSON (M) replik.....	42
Anf. 47 YILMAZ KERIMO (S) replik	43
Anf. 48 JESSIKA VILHELMSSON (M) replik.....	43
Anf. 49 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	43
Anf. 50 JESSIKA VILHELMSSON (M) replik.....	44
Anf. 51 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	44
Anf. 52 JESSIKA VILHELMSSON (M) replik.....	45
Anf. 53 NINA LUNDSTRÖM (FP).....	45
Anf. 54 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	47
Anf. 55 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik.....	48
Anf. 56 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	48
Anf. 57 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik.....	49
Anf. 58 JAN LINDHOLM (MP) replik	49
Anf. 59 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik.....	50
Anf. 60 JAN LINDHOLM (MP) replik	50
Anf. 61 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik.....	51
Anf. 62 OLA JOHANSSON (C).....	51
Anf. 63 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	54
Anf. 64 OLA JOHANSSON (C) replik.....	55
Anf. 65 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	55
Anf. 66 OLA JOHANSSON (C) replik.....	56
Anf. 67 OTTO VON ARNOLD (KD)	56
(Beslut fattades under 15 §.)	58
Ajournering.....	58

Återupptagna förhandlingar	58	Prot. 2012/13:56
15 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	58	23 januari
FiU19 Vissa utredningsbehov med anledning av Panaxias konkurs	58	
SkU14 Personalliggare för tvätteribranschen	58	
CU5 Associationsrätt m.m.	58	
CU6 Snabbare betalningar	59	
16 § Bordläggning	59	
17 § Anmälan om interpellationer	60	
18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	60	
19 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	61	
20 § Kammaren åtskildes kl. 16.03	62	

